

Izhaja vsa tiskana in soboto ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemnik ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četletno 2 K. Prodajase v Gorici v tobakarni Schwarz v Solskih ulicah, Jellersitz v Namskih ulicah in Leban na Verdijevem tekalšču po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Izveličar naš je vstal iz groba!

Ako se ozremo v teh časih po svetu okrog, — ako pogledamo v globočino človeške družbe, obili nas mora groza, ker vidimo, da loči duhove ledena sapa medsebojne mržnje in neizprosne sebičnosti.

Zima, povsod zima!

Pač vse vrè, vse se giblje, za napredek, kakor pravijo, a to gibanje ne velja resničnemu napredku, marveč to je le nečedna gonja po gmočnih blaginjah pojedinih oseb in celih družb. Daleč za nami so časi, ko so narodi v svetem navdušenju za čisto prosveto žareli in delali, — časi, ko je družila ljudstva bratska sloga in krščanska ljubezen. Ti časi so minuli; danes se vije okoli človeških src mrzel zmaj sovraštva in sebičnosti. Zares, kdo naj v teh dneh, ko je boj za obstanek prihrumel že v zadnji kotic te zemlje, žrtvuje čas in denar za splošni blagor in se navdušuje za ideale, posebe še krščanske, ko je napolnila bridka prevara že vsako dušo! Mrzla noč šamoljublja je pregnala v srcih gorek žarek bratoljubja in krščanske požrtvovalnosti, tako da vsakdo misli le na se in na svojo korist, četudi je ta na škodo bližnjega.

Ob tej splošni sliki naše dobe je težko pričakovati kaj drugega nego konečni popolni razpad človeške družbe, ako ne bo pomoči.

Po uzrokih tega ponižanja človeka v priprostegega klobučarja ni treba daleč iskati. Prišel je namreč sovražnik in izdrl iz src ljubezen do Boga in do onih visokih idealov, ki so v Bogu. S tem da je vrgel človeka z viška bogupodobnosti v prah borega zemskega črva, s tem je bil storjen začetek vsemu, kar razdvaja in ponižuje človeka pred njim samim.

Ali pa zares ni nade v jasnejšo bodočnost človeškega rodu?

Pač je, in ta nada nam bodi pogled v nebo, pogled je oni skrivnostni onstranski svet, ki je premagal že tolikokrat temo satana, kateri satan ne prestopa dela na pogubo človeškega stvarjenja.

LISTEK.

Po ovinkih k pameti.

Češki: V. Hlinka.

(Dalje.)

Samo še ure ni imel; a to mu je posodil oče takoj, ko je prišel domov. Oče je bil ponosen nanj, in tudi mati in sestre so se ponašale z njim. Sestre ste bili pridni deklici; izredila ju je mati, in oče ju ni mogel kaziti kot sina, ker se je malo bavil z njima in se malo brigal za nje. Ena se je imela že poročiti, vzeti jo je menil mladi mizar v vasi. Drugo pa je hotel obdržati oče doma, in jo dati pozneje kakemu ključavničarju, ki bi prevzel tudi rokodelstvo po njem. Zdravko se ni mislil naseliti v domači hiši v Bukovici; njega je čakalo pač kaj boljšega — ustanoviti se je hotel na Dunaju.

„Ključavničarjev Zdravko je prišel z Dunaja“, so si pravili po vasi; in kdor ga je že videl, pravil je drugim, kakšen da je.

Naj armade trpečega človeštva bijejo še takó težek in gnjusen boj za svoj životni obstanek na zemlji, — vendar skozi grom tega boja sije v te bedne vrste borečih se za minljivi prah, žarek izza méj vidnega stvarstva, žarek, ki napolni bedni naš rod z novim upom, z novimi močmi za vrednejše delo na zemlji. Zares, ako bi te zavesti ne bilo v nas, ako bi v svojem boju ne poznali drugega izida, nego ga nudi trhla materija, bilo bi žalostno s tem našim življenjem. Ali v skrajni sili se dvigne duša trpečega zemljana kvišku k svojemu izvoru in crpi ondi kreposti v zavesti, da je to življenje le trenotek, v katerem se pripravljamo za ono bodočnost nad zvezdami, ki je in mora biti pravi cilj in smoter slednjega zemljana.

In ta smoter se nam predstavlja v velikonočnem prazniku, v prazniku vstajenja Izveličarjevega iz groba. Kaj drugega pomeni za ljudi na tej zemlji sveta Velikanoč, nego idejo dvignjenja iz kratke tuzemske dobe boja, trpljenja in skrbi v dom večne neskajljene sreče ondi — nad zvezdami?

Oj, kaj bi bil človek brez te srečne zavesti, brez te oživljajoče in povzdigajoče nade!

Izveličar naš zapustil je po kratkem trpljenju — katero predčuje naše kratko življenje trpljenja — gomilo in se dvignil v nebo, da nam odprè domovino boljše naše bodočnosti, ako je postanemo vredni.

To dejstvo bodi tudi smoter našemu razmišljanju ta velikonočni čas, ki je ravno z ozirom na poslanstvo Izveličarjevo in na smoter človeškega rodu najlepši krščanski praznik.

Avstro-ogrška nagodba.

(Konec.)

Od dne 26. svečana 1861 je šlo na Ogrskem zopet rakovo pot. A še je bilo mogoče stvari spraviti v pravi tir; vladar sam je posegel vmes, da popravi, kar so spridili njegovi svetovalci. Fr. Deák je sestavil spomenico, v kateri je naštel ogrske zahteve. Priznal pa je sam, da je

„Lep deček je“, rekel je nekdo, „vzrastel je, ali brado ima še golo“.

Dečki njegovih let in sošolci so bili tudi vrastli in ga prišli pozdravit; ali ni jih hotel poznati, le malokaterega se je spominjal. Če je pa kdo služil za hlapca ali še le za pogona, tedaj se celo ni hotel baviti z njim; le z bolj premožnimi bi bil rad obnovil staro prijateljstvo.

Dekline so se veselile, da bo ob sejmu eden plesalec več, in da bodo videle, kako plešejo na Dunaju.

Zdravko je imel vedno smodko v ustih, naj je bil kjer koli in naj se je sešel s komurkoli.

Srečal je tudi novega g. kaplana. Nekdanji kaplan, njegov dozdevni nasprotnik, je bil zdaj tu za župnika; na njegovo mesto pa je bil prišel mladi, enako častiti gospod. Zdravko se je delal, kakor bi ga ne videl, in niti smodke ni del iz ust; ni snel klobuka in ga ni pozdravil.

Kaplan je to takoj opazil; ali ker ga ni poznal, je mislil, da je kak ptujec. Ni se mu zdelo čudno, da ga ni oni po-

mogoče Ogrom še v raznih točkah odjenjati, samo da branijo svoja načela in rešijo bistvo svoje ustave.

In tudi po nesrečni bitki pri Kraljevem Gradu Ogri, oziroma Madjari niso zvišali svojih zahtev, kakor trdi grof Beust v svojih „spominih“. Toda vihravi Beust, ki ni poznal avstrijskih razmer, je na vrat na nos sklenil prvo nagodbo ter Ogrom dovolil več, nego so upali doseči. Grof Moric Esterhazy sam se je izjavil: „Dobili smo več nego smo zahtevali“. Uresničile so se besede: „Dies ist der Fluch der bösen That, die fortzeugend immer Böses muss gebären“.

Do leta 1867. so avstrijske vlade Ogrom odrekale vse pravice, po l. 1867 pa ravno nasprotno. Kar Ogri zahtevajo, to Avstrija dovoli zaradi „ljubega miru“. Ogri pri takih prilikah prirerajo shode in demonstracije, da se Avstrija vstraši in odneha. Tako se igrajo z ognjem, ker take demonstracije morejo s časom biti nevarne za javni red. In pri obravnavah se Ogri pulijo za vsak groš, barantajo za vsakega vola, ki pride na avstrijski trg. Ogri so vsled tega gospodarji v državi.

Danes imamo četrto nagodbo pred saboj, da rečemo „da“ ali „ne“.

Vse stranke so prepričane, da je ta nagodba slaba za Avstrijo, in vendar ima vlada večino že zagotovljeno, ker je to vprašanje, žal, politično.

Zato bi nas vladna večina s svojim molkom rada prepričala: „Glücklich ist, der vergisst, was nicht mehr zu ändern ist“.

Ali pa je istina, da je nemogoča vsaka prememba dogovorov mej avstrijsko in ogrsko vlado? Ali se moramo res ukloniti brez ugovora ogrskemu ukazu? Vse kaže, da je tako, sicer bi ne mogli umeti govorov gosp. ministerskega predsednika v oktobru 1901 in dne 18. sušca 1903.

V prvem govoru je dr. pl. Körber naglašal, da hoče odločno varovati avstrijske koristi in da Avstrija ne bo več potrpežljivo jagnje, katero Ogri strižejo do kože. A v zadnjem govoru je gospod ministerski predsednik izjavil z največjo resignacijo: Boljša ta nagodba, kakor nobena!

Pač žalostno, da so politične razmere mej Avstrijo in Ogrsko ostale še vedno nejasne in zamotane. Vzemimo

zdravil, dasi ga je po obleki moral spoznati kot duhovnika. Vedel je, da je na svetu še več takih brezobzirnih mladencev. Jedva so odrastli šoli, jedva pogledali malo dalje od domačega skednja, že ne spoštujejo nikogar več, posebno se postavljajo duhovniku. Ubogi bedaki imajo slamo v glavi, znanja pa malo; nekateri se ni navadil niti dobro pisati, niti brati, je pravi bedak — ali vendar se napihuje in štuli ter zaničuje častitljive osebe.

To je zoprno videti takega štrkolina; a ta trapez meni, da se s tem odlikuje, ko postopa ošabno in napihnjeno.

Kaplan je pomiloval Zdravko, ko je šel ta mimo in nalašč ni pozdravil. Pogledal je nekolikokrat za njim; in ko je videl, da se je ta vrnil, obrnil se je tudi on — hotel ga je še enkrat srečati.

Ali Zdravko to ni plašilo; smejal se je, in stopal mu je drzno nasproti. In ko sta se spet sešla, ga spet ni pozdravil. Tedaj je pa kaplan pozdravil onega z rekom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“

Zdravko je obstal in zardel; ali

samo vprašanje gledé armade. Ogri so si ubili v glavo, da hočejo imeti svojo posebno armado. To bi bil začetek konca! Sklicujejo se na člen XII. zakona z leta 1867. Istina, ta člen je nejasen in se more različno tolmačiti. Toda niti Fr. Deák, niti grof Julij Andrassy tedaj nista mislila na razdelitev avstro-ogrške armade. Ako Ogri dobe svojo armado, svoj poveljni jezik, potem je armada babilonski stolp, zlomljen je najmočnejši steber skupne države. To je treba zabraniti, dokler je še čas. V tem oziru morajo biti vse avstrijske stranke na strani dinastije, da prepreči, kar zahtevajo madjarski šovinisti.

Ali naj govorim še o slabih straneh nagodbe z gospodarskega in finančnega stališča? Železnična politika, kvotno vprašanje, carinski dohodki, avstro-ogrška banka, živinski promet — skoraj vse nagodbene točke so dogovorjene po želji in zahtevi ogrskih naših prijateljev. Ko sem pred leti govoril z merodajnim gospodom, kdaj se podaljša dolenska železnica do hrvaške meje, odgovoril mi je: Vi ste mnogo mlajši od mene, a ne boste doživeli!

Ko vprašam, zakaj ne, odgovori mi gospod: Ker gospodje Ogri ne dovolijo. — Dovolj žalostno!

Pri kvoti smo na sto in sto milijonov v 35 letih zmetali v ogrsko vrečo, doma pa zastoj beračimo za podpore revežem in beračem. Pri avstro-ogrski banki pa ne velja kvota vplačil, marveč ogrska nadvlada. In ko so bili Ogri toliko prijazni, da so svojo kvoto zvišali za 4-40%, torej prispevek k skupnim stroškom približno za 10 milijonov kron, dali smo jim takoj pri užitinskih dohodkih okoli 12 milijonov na leto nazaj!

Od carinskih dohodkov plačuje Avstrija 80%, a Ogrska le 20, in imajo Ogri na leto tudi tu do 18 milijonov dobička. Tako je, gospodje, in mi naj še molčimo? Ne, ker izdajali bi koristi svojih volilcev, pa tudi koristi skupne države. Do vsega tega pa bi ne bilo prišlo, ko bi bile avstrijske vlade takoj iz početka skrbale za vse dežele, za vse narode po načelu: Vsakemu svoje. Narodi bi bili zadovoljni, in danes bi ne stali pred državno krizo, katere rešitev je v temnem naročju bodočnosti.

odgovoril vendar ni, nego kaplan sam je zaklical za njim: „Na veke. Amen“.

Zdravko je stopal dalje in ni se obrnil več. Duhovnik je šel za njim. Ko je prišel do moža, ki je delal pri cesti, vpraša ga: „Kdo je ta fant pred menoj; ali je domačin ali ptujec, žid ali kristjan?“

„I, domačin je“ reče mož, „fant ključavničarja Gabiča. Prišel je z Dunaja, kjer se je učil krojaštva; pa ne pozna Boga, in šel je mimo, da niti pozdravil ni“.

„Torej tudi vas ni pozdravil“, srdil se je kaplan; mož pa se je srdil, da pa kaplana ni pozdravil. In povedal je gospodu, da je ključavničar vedno dražil dečka proti duhovniku, in sicer proti sedanjemu župniku, ko je bil še kaplan tu; da ga je sam pokvaril, in da so na Dunaju najbrže še kaj dodali in napravili nevernika iz njega.

Kaplan je verjel to, in govoril doma z gospodom župnikom. Župnika to ni presenetilo nego je pritrdil, da od Zdravka Gabiča ni pričakoval nič drugega.

Zdravko je pa povedal roditeljem,

Politični pregled.

Državni zbor.

Poslanska zbornica bo do binkošti rešila samo železniške predloge in poslovniki red. Šele potem pridejo v plenmnu velike predloge. Tiskovni zakon pride na vrsto v jeseni. — Listi pišejo o situaciji glede državnega zbora, da je malo pogojev zato, da bi Mladočehi pripustili drugo branje nagodbe. Ako vlada vstraja na svojem dosedanjem stališču, da namreč češke zahteve zavrača, tedaj Mladočehi prično z obstrukcijo v državnem zboru.

Ogri in brambena predloga.

V ogrskem državnem zboru nadaljuje se še vedno najbrezobzirnejša obstrukcija proti brambeni predlogi. Vladni krogi so zaradi tega v hudih skrbeh. Te dni sta bila vzprejeta na Dunaju v privatni avdienci ministerski predsednik pl. Szell in pa domobranci minister Federwary. To pa je dalo časnikarjem zadostnega povoda za različna ugibanja. Tako piše n. pr. dunajska „Arbeiter Zeitung“, da se bode morala obrambena predloga skoro gotovo umakniti. Drugi listi pa menijo, da se uvide v naši armadi najbrže dveletna vojaška služba, ker le pod tem pogojem da bi bile ogrske opozicijske stranke pripravljene opustiti obstrukcijo.

Francija.

Te dni je francoski minister mornarice Pelletan izdal povelje, da se ne sme opravljati v mornariških bolnišnicah služba božja; prepovedal je tudi oskrbo bolnikov po usmiljenkah. S tem je hotel posebno podpreti „voljo vlade“, da se zapriče to delo popolnega iztrebljenja vsakega bogoslužja izpelje do kraja. Najbolj zanimiv pa je bil minister Perpignann, ker je v daljšem govoru poudarjal, da treba idejale republike spoštovati, vse kongregacije uničiti in premoženje enakomerno razdeliti. Zlasti je omenjal rastočo nevarnost denarne aristokracije, katera v nekaterih državah strahovito napreduje. — Minister je ob svojem govoru žel gromovito pohvalo, ni pa povedano, ali so bili med njimi, ki so mu ploskali, tudi pravi „denarni aristokratje“, t. j. židje. Minister v svojem govoru tudi ni pojasnil stališča, katero zavzemlje na francosko vladu odločujoče židovstvo pri surovem nastopanju proti kongregacijam. Ako se ima goditi po želji tega ministra in vlade, morato bi se na Francozskem najprej začeti z enakomerno razdelitvijo premoženja, toda ne le cerkvenega, marveč tudi onega, ki leži v neizmernih zemljiščih in blaginjah židovskih denarnih „aristokratov“.

Kralj Eduard VII. v Parizu.

Angleški kralj Eduard VII. obišče Pariz dne 1. maja t. l. in ostane tam do 4. maja.

Izgredi v Belemgradu.

Trgovski pomočniki v Belemgradu so priredili v nedeljo velike demonstracije zaradi nekega ukaza policije glede službenih knjižic. Trgovskim pomočnikom so se pridružili tudi visokošolci. Prišlo je med demonstranti in med orožniki, do krvavih spopadov, pri katerih je bilo ubitih pet oseb, mnogo pa ranjenih.

Dijaške demonstracije v Madridu.

Listi poročajo, da so dijaki v Madridu začeli prirejati izgrede proti vladi in kralju. Cele trupe dijakov se vlačijo po ulicah in kriče: „Živela republika!“ „Doli z vlado! Proč s kraljem!“ Mej pevanjem marseléze napadajo policijo s kamenjem. Mej policijo in dijaštvom je

kaj se mu je bilo primerilo. Mati ga je kregala, zakaj da se tako štuli in napihuje.

„To ni nobeno napihovanje“, reče oče, „saj je rokodelski pomočnik z Dunaja, ima svoj stan, kaplan pa je tu v vasi in ima tudi svoj stan. Kaj pa je mari nemu za drugega? Saj mari ne bode še rok lizal temu duhovniku?“

„Ne ubil bi ga, ko bi mu jih poljubil“, reče mati. „Ali saj tega ne mora delati, dasi je tu navada; pač pa je dolžan pozdraviti ga, to zahteva uljudnost. In pozdraviti ima vsakega, to se tiče in spodobi, in to je njegova krščanska dolžnost.“

„Da“, smejal se je sin, „to je bukoviška dolžnost, na Dunaju je ne poznamo; tam so vsi enaki, duhovnik ali neduhovnik. Kar sem šel iz Bukovice, še nisem poljubil roko duhovniku; a zdaj ga niti ne pozdravim ne, naj je kaplan ali župnik. Na Dunaju so večji gospodje, a ne zmemim se za-nje.“

„Menda pa vendar hodiš v cerkev na Dunaju“ vpraša mati.

prišlo do ponovnih krvavih spopadov. Tudi ženske iz najnižjih slojev in delavci se pridružujejo dijakom. Dne 4. t. m. so pokali revolverji in je bilo več raztrganih žensk pobitih.

Ženska volilna pravica v Ameriki.

V državah Colorado, Utah, Wioming in Idaho v Severni Ameriki imajo ženske popolno volilno pravico, v 25 drugih državah pa smejo glasovati pri šolskih zadevah in davke plačujoče ženske smejo odločevati tudi v davčnih zadevah. Tako srečne pa niso ženske v državi New Hampshire, kjer se je te dni glasovalo za neki dodatek ustave, po katerem naj bi imele ženske z moškimi jednako volilno pravico. Ali ženske so mislile jedno — moški pa drugo. Za dodatek je namreč glasovalo 10 odstotkov, 90 odstotkov pa proti. Celo velika večina žensk je takih, ki nočejo volilne pravice. Agitacija za žensko vol. pravico je izšla iz Anglije, kjer cvete „emancipacija“.

Macedonski dogodki.

Ruski konzul Ščerbina, katerega stanje je postalo jako nevarno, je rojen v Čemigovu. Orientskih jezikov se je učil v Moskvi ter zapustil šolo leta 1889. Službovali je začel v azijskem oddelku zunanjega ministerstva. L. 1891 so ga poslali v Carigrad kot člana tamošnjega poslaništva, 1894 je bil imenovan za podkonzula v Skadru in l. 1902 za konzula na novo ustanovljenem mestu v Mitrovici. L. 1893 je spremljal izredno turško poslanstvo v Peterburg, katero je vodil Sakir-paša. Dr. Subotić, ki je s petimi drugimi zdravniki preiskal Ščerbino, pravi, da je bil 33letni Ščerbina ustreljen iz malokalibrne mauserice z daljave 3—4 korakov. Krogla ga je zadela za dež, šla navzgor, ranila ledvice in jetra ter pri desetem rebri na levi strani priletela van. Po težkih komplikacijah je bilo stanje v nedeljo: toplota 37,5, žila 128, dihanje 30. Prvi telesni zdravnik sultanov je prišel v Mitrovico. Po najnovejših vesteh je zdaj gotovo, da je ruski konzul Ščerbina v petek zvečer umrl.

Uničeni most se nahaja neposredno pred vhomom v predor, nekaj sto metrov od postaje Angista. Bomba je dober meter popolnoma pognala v zrak. Dve bombi so našli še pri vhomu v predor. Ena se je razletela in je poškodovala obok. Drugo bombo so oddali vojnemu uradu. Za popravo mostu bo treba več tednov.

K akciji proti Albancem se mobilizira 26 maloozijskih rezervnih in 16 evropskih deželnobramborskih praporov. Pri Mitrovici je bilo oddanih iz topov na Albance 270 strelav.

Rusija izjavlja, da napada na svoj konzulat ne bo izrabljala v svojo korist, a bo v Macedoniji ustanovila še nove konzulate. Rusija namerava poslati v Makedonijo tudi nadzornikov, kateri bi jej neprestano pošiljali poročila o stanju v tej deželi.

Macedonski odbor namerava izvršiti dinamične atentate na turška vojaška skladišča, posebno na shrambe orožja. Vse železniške proge so zastražene, da se tako omogoči varnost prometa. Ustaši so poskusili te dni zopet raztrgati železniški most na železniški progi Carigrad-Solun.

Zatrjuje se, da se je ustaškemu vodju Sarafovu posrečilo ubežati, ter da se nahaja zdaj na potu proti Soliji, kjer se zberó te dni razni ustaški vodje k posvetoivanju. Porta je obveščena, da nameravajo ustaški vodje pričeti dne 15. t. m. s splošnim ustankom v Macedoniji. Četudi ni popolnoma gotovo, da bi bila

„Ko sem bil še rokodelski učenec“, pravi, „sem še hodil s součencem Nemcem v nemško cerkev; ali zdaj nimam časa za to, kajti v nedeljo delam celo do poludne, popoldne pa grem na vsakovrstne „lekracije“.“

„Kdaj pa hodiš k spovedi in sv. obhajilu?“ ga vpraša mati dalje.

„V zadnje sem bil tu v Bukovici“, odvrne oni zasmehljivo.

Častita žena se je prestrašila ter prigovarjala, naj opravi to zdaj, dokler je doma. Ali odbil jo je z besadami: „Dajte mi mir s tem pobožnjaštvom; prišel sem, da malo poplešem v krčmi, a ne spovedat se in moliti.“

„Kaj, ali niti v cerkev ne pojdeš?“ grozila se je mati.

„Zakaj ne?“ reče. „Pojdem k maši, in če treba tudi k pridigi; že davno nisem slišal češki marnjati, in radoveden sem, kaj vam pravijo tu ti duhovniki!“

Mati je plakala nad sinom, tudi sestrí ste žalovali radi njega; ali oče mu je pritrdil, govoreč: „Ne govori ž njimi

*) rekreacije, zabave.

ta vest resnična, se delajo od turške strani vendar priprave za vsak slučaj.

Da je Rusija začela nasproti Bolgariji nastopati nekako osorno, kriva so baje nenatančna poročila ruskega konzula v Kosovem Mahkova. Bolgarski ministerski predsednik je baje o tem obvestil ruskega ministra za zunanje zadeve grofa Lamsdorfa, ki bode omenjenega ruskega konzula najbrže odpoklical. Govori se, da je bil Boris Saravov pri Kosovem ranjen, ter da so ga prenesli v Monastir.

Arnauti, ki so ušli v Mitrovici, so jako iznenadeni, da so njihovi turški bratje resno nanje streljali. Turški topovi so streljali s šrapneli, kateri so podirali Arnauts kot snopce. Število vseh padlih se ceni na 250. Arnauti hočejo prirrediti zopet protestni shod proti temu, da bi se nanje streljalo. Iz izpovedi vjetih Arnautov sledi, da so imeli namen vdreti v Mitrovico ter pomoriti vse Srbe z ruskim konzulom vred.

Proti reformam je med Arnauti agitiral tudi en paša, eden izmed sedmih sultanovih odposlancev, kateri so imeli Arnauts prigovarjati k miru. Posamezni arnautski poglavarji ropajo dalje med srbskim prebivalstvom.

Vest, katero je prinesel beligradski časnik „Glas Srbstva“ o kretanju avstrijske armade, je bosanska vlada demantirala, a vendar v onih krajih ni več tajnost, da Avstrija izvršuje velike vojne priprave. Neprestano se pošilja orožje in municija v Višegrad, Plevlje in Priepolje, in to vse po noči, da svetu ne pade v oči. Nedavno so pripeljali po noči avstrijski vojaki 50 voz streliva. Liferantom za armado je naročeno, da morajo svoja skladišča napolniti za vsak slučaj, zato je cena žitu in senu jako poskočila. V Sarajevu in raznih drugih bosanskih mestih se dela na stotine novih oprav za vojaške konje. V vojaških krogih se čuje, da so za prodiranje avstrijske vojske v Novibazar odpreni štirje kori in da se bo ta armada pomikala iz Dalmacije skozi Hercegovino ob črnogorski meji, drugi del pa preko Sarajeva na Višegrad ob srbski meji.

Sarajevsko generalno poveljstvo je naročilo poizvedovanje o sumljivih elementih, katere se mej časom vojnih operacij skoro gotovo zapre, kakor se je to zgodilo o priliki hercevskega ustanka leta 1882. Tako poroča na dementije bosanske vlade v dopisu iz Sarajeva beligradski „Glas Srbstva“.

Domače in razne novice.

Imenovanja in premeščenja. — Za višjega davčnega nadzornika je imenovan g. Adolf Klodič vitez Sabladoski v Slov. Gradcu. G. Lenard Novajoli, dosedaj kancelist pri okrajni sodnji v Ajdovčini, premeščen je v isti lastnosti k okrajni sodnji v Gorico. Pisarniški asistent g. Milan Klemenčič je imenovan za kancelista pri okr. sodnji v Ajdovčini.

Mrtvoud. — V četrtek ob eni uri popoldne zadeli je mrtvoud v glavo č. g. Ivana Feltrina, vikarja v Desklah. Č. g. vikar je v smrtni nevarnosti. Priporočila se ga soproatom v molitev.

Umrl je po daljši bolezni bivši okrajni zdravnik v Vipavi g. dr. Josip Kenda. Gosp. dr. Josip Kenda bil je kot zdravnik dolgo vrsto let na Vipavskem, najprej kot občinski zdravnik v Ajdovčini, potem pa kot okrajni in na zadnje kot privatni zdravnik v Vipavi. Pokojnik je bil na Vipavskem visoko

o rečeh, katerih ne razumejo in ne morejo umeti, ker niso bile v svetu kakor midva“.

VII.

Zdravko Gabič je na opasilo (praščenje) res šel v cerkev, in sicer k veliki maši, da bi videl vaška dekleta (je dejal) in jih moral primerjati z dunajskimi.

Z Dunaja je bil prinesel zapestnice k srajci, sestra mu jih je bila oprala ter naškrobila. Imel je tudi tak trd in pokončen ovratnik, da mu je segal celo do ušes. Ko so ga mladeniči zagledali, so se mu smejali, češ, da k takemu ovratniku tiče drugačno obličje — večje, debelejše, da je ta šivarček z Dunaja videti v njem kot pobač, ki se je preoblekel v očetovo obleko.

Ustavil se je na pokopališču pred cerkvijo. Ljudje so se šajali, hodili so okrog, on jih je ogledoval ter — pušil. Bili so poleg njega še drugi možje tu, prosti in poročeni — pa nobeden ni pušil; ali vendar mu ni rekel nobeden, naj jenja, da se tu ne spodobi.

čislán kot zdravnik in ljudstvo je imelo vanj neomejeno zaupanje. Bil je seveda ob jednem vedno odločen narodnjak in je rad podpiral vsako narodno povzetje. Rodil se je v Volčah pri Tolminu. Blag mu bodi spomin med nami in naj počiva v miru!

Za „Šolski Dom“ so izročili predsedništvu: Josip Primšar, župnik v Podmelen 10 K; prof. V. Bežek 2 K; deželni poslanec Lep. Bolko 10 K; prof. Jakob Čebular 2 K; okr. š. nadzornik Fr. Finzger 4 K; sodni tajnik Jos. Fon 2 K; sodni svetnik M. Gabrijelič 2 K; katehet Al. Kovačič 2 K; odvetniški kand. Srečko Kovačič 2 K; knezo-nadškolijski tajnik J. Ličan 3 K; vadnični učitelj Iv. Mercina 2 K; prof. Gustav Novak 2 K; dr. A. N. Papež 2 K; stolni vikar dr. And. Pavlica 5 K; kavarnar Filip Pečenec 2 K; višji rač. svetnik Iv. Pirjevec 2 K; vodja Svetoslav Premrau 2 K; prof. J. Gvaiz 2 K; prof. A. Šantel 5 K; vodja Fr. Setničar 2 K; vadnični učitelj Fr. Sivec 2 K; katehet Andrej Tabaj 2 K; notarski kandidat Ferdinand Terkuč 2 K; trgovec J. Zornik 2 K; kroj. mojster Fr. Čufer 2 K.

Srčna hvala!

Slavna županstva vinorodnih krajev opozarjamo na vest, katero je prinesel naš list, da goriška trgovsko-obrtna zbornica je sklenila spomenico do c. kr. ministerstva, v kateri prosi, naj se ponovi vinska klavzula v trgovinski pogodbi z Italijo — in naj se zdatno olajša uvažanje tujih vin v Avstrijo. Na prvi pogled se vidi, da ti kramarji skrbijo samo za svoje želodce, katere bi radi napasli kolikor mogoče po ceni na škodo naših domačih vinorejcev. Proti taki enostranski, samopašni politiki se mora v deželi vzdigniti vse, karkoli je navezano v gospodarstvu in v skrbi za svoje življenje na vinski pridelek. Zato naj se slavna županstva vinorodnih krajev nemudoma obrnejo z vlogami na deželni odbor, v katerih naj oporekajo takim enostranskim, sebičnim korakom trgovsko-obrtno zbornice ter naj zahtevajo, da deželni odbor kot tolmač in zastopnik vseh slojev prebivalstva v deželi in kot izvrševalec sklepov deželnega zbora, zahteva od c. kr. vlade za utemeljeno in dobro podprto prošnjo, da se ne ponovi vinska klavzula v trgovinski pogodbi z Italijo in da se postavi na uvoz tujih vin v Avstrijo carina od najmanj 25 kron v zlatu od kvintala.

Zahvala. — Podpisani odbor si šteje v prijetno dolžnost, da tem potom najiskrenejše zahvaljuje vse spoštovane gospice in gospode, ki so drage volje se odzvali odborovemu vabilu na sodelovanje pri prvem koncertu, ki se je vršil preteklo soboto v dvarani „Slovenske Čitalnice“. Le požrtvovalnemu trudu g. sodelovateljev je pripisati nepričakovan uspeh koncerta, ki je v gmotnem pogledu zdatno pomagal mlademu društvu. — Pred vsem izrekamo najtoplejšo zahvalo odboru „Slovenske Čitalnice“, ki je brezplačno dovolil svojo dvorano. Imenoma zahvalujemo gospo Fonovo, g. Hrovatin, Drufovka, Erzen, Draščikove, izmed gospodov: g. Janka Kršnik-a iz Ljubljane, ki nas je kar očaral s svojim krasnim tenorjem in ki se ni bal dolge poti, ter se toli prijazno odzval sodelovanju, za kar mu ohranimo trajno hvaležnost in naklonjenost, gospoda Širca, ki je prevzel drage volje vodstvo celega koncerta, kar mu je provzročilo obilo truda, g. Komela, Erzena, Premrau, Marušica, Mozetiča in Makuca, g. A. Gabrščka za darovane potrebne tiskovine, ter konečno vse gg.

Taki so naši možje, očetje in gospodarji. Tak golobradi štrkolín pred njimi kar daje pohujšanje; se vede razbrzdano, govori nespodobno — oni pa molče k temu, ter ga pustijo, da bi le ne imeli sitnosti s kom. Ko bi se oglasili smélo, brezobzirno, pa postopali odločno proti takim mladeničem, bi bila in bi morala biti naša mladina drugačna; oni bi imeli iz tega zasluženje, čast in korist, tako pa imajo greh, sramoto in škodo.

Zazvonilo je v drugo, ljudje so se zgrinjali in tlačili v cerkev; samo nekateri mudljivi, radovedni in predrzni mladeniči so ostali še na pokopališču ter čakali, da pride duhovnik. Kateri tudi morda pozneje ni hotel v cerkev, misleč, da bode zunaj bolje, ko tu lahko sedé, pa vpre hrbet ob zid in se oddahne v hladu.

Kaj stori Zdravko, se ni vedelo; še vedno je stal tu pa žulil svoj čik v ustih.

Prišel je ptuji duhovnik. Pripeljal ga je domači kaplan, da bi v sakristiji vse uredil, predno bi odšel na prižnico.

(Dalje pride.)

udeležence koncerta. Doposlali in predplačali vstopnino so sledeči gg.: Visokorodni g. baron Winkler, g. Milka Mandrova iz Trsta, dr. O. Rybař iz Trsta, Vekoslav Zajec, Kumar Valentin, F. Kaučič, dr. F. Kos, F. Sivec, prof. A. Fras, dr. D. Treo, prof. Ivančič, dr. H. Tuma, Karol Draščik. Vsem prav iskrena in srčna hvala! — Gmoten uspeh koncerta je bil prav povoljen in sicer tak, da si društvo vsestransko opomora. Bog plati! Odbor „Russkaga kruška“.

Veliki teden. — Kako druga leta, vršila so se tudi letos po raznih tukajšnjih cerkvah velikotedenska cerkvena opravila ob mnogostevilni udeležbi vernikov. Zadnja dva dni pa so mešani jako pridno obiskovali Božje grobe. Danes in jutre pa se bo na slovesen način praznovalo vstajenje in sicer: bo v stolni cerkvi vstajenje danes popoldne ob 4³⁰ uri, pri sv. Ignaciju ob 6 uri, na Placuti ob 7 uri in pri oo. kapucinih ob 7¹⁵ ure. Jutro ob 6 uri zjutraj pa bo vstajenje na Kostanjevici in pri sv. Roku.

V bolnišnici usmiljenih bratov se je kakor vsako leto tudi letos vršilo umivanje nog. Med dvanajstimi najstarejšimi, katerim so se noge umile, je bil najstarejši oni ki je imel 92 let.

Bolnišnica usmiljenih bratov v Gorici. — Iz poročila za l. 1902, ki so nam je doposlali, posnemljemo, da je bilo v prejetih 1229 bolnikov, iz l. 1901 jih je ostalo 97, od teh je ozdravelo 859, poboljšalo se je zdravje 185. Umrlo je 121 bolnikov, 102 pa sta ostala za l. 1903. Na oddelku za umobolne je ostalo iz l. 1901. 114 bolnikov, med letom so jih sprejeli 36; od teh jih je 9 ozdravelo, dva so oddali v druge zavode, trem se je zdravjeboljšalo, 24 jih je umrlo. Primarija sta bila dr. Fratnich in dr. Weinlechner.

Zaradi novih trgovinskih pogodb je trgovinsko ministerstvo odposlalo k vsem trgovinskim zbornicam svoje zaupnike, da se pri istih natančneje prepričajo o gospodarskih in trgovinskih razmerah v okrožju pojedinih trgovinskih zbornic. Tako so prišli v ponedeljek tudi v Gorico trije taki zaupniki in so se sešli na pogovor s člani tukajšnje trgovinske zbornice.

Oddaja dela. — Tukajšnji magistrat odda dne 14. t. m. delo za napravo mostiča čez potok Korenj na Grčini blizu Kronberga. Delo je cenjeno na 1300 K. Pismene ter zapečatene ponudbe z dokazom, da je ponudnik položil pri mestni blagajni varščino v znesku 135 K, vložiti se morajo pri tukajšnjem magistratu do dne 14. t. m. in sicer dopoldne.

Najdeni ključ. — Pri tukajšnji policiji se nahaja več najdenih ključev. Jeden teh ključev nosi številko 335.

Aretiranje. — V torek so aretirali v ulici Dreossi 43 letnega Antona Spetiča iz Košane blizu Postojne. Spetič se je že druge krat seznanil s kazenskimi paragrafi in je tudi sedaj na sumu zaradi kaznivih dejanj.

Zaprli so v ponedeljek pekoveškega pomočnika Alojzija Marinška iz Kamnika in nekaga Lenarta Prinčiča, ker sta se zoperstavljal mestnemu stražarju, ko je hotel ta aretirati Marinška zaradi beženja.

Ukradeno kolo. — V nedeljo popoldne so se zatekli med nevihto nekateri ljudje in med njimi tudi kolesar Bressan v „Hotel Piccolo“, ki se nahaja blizu južnega kolodvora. Bressan pa je pustil svoje kolo pred vratmi. Ko je pa nevihta ponehala in se je hotel Bressan odpeljati proti mestu s svojim kolesom, ni ga našel več pred vratmi. Na kolesu se nahaja vrezano ime iznajditelja „Karola Comela“.

Izpred sodišča. — V ponedeljek se je vršila pred tukajšnjim okrožnim sodiščem kazenska obravnava proti zidarju Ivanu Klinšekju iz Šempasa. Obtožen je bil, da je dne 24. januarja, v nekem tepeže, ki je nastal zaradi plesa, z nožem nevarno ranil Franceta Škarabota. Klinšek je sicer tajil, kar pa mu ni nič pomagalo, kajti sodišče obsodilo ga je na 6 tedenski zapor.

Isti dan bil je obsojen na 6 tednov ječe tudi voznik Blaž Kik, ker je z nožem nevarno ranil v neki krčmi v Podbrdu nekega Štefana Šuligoja.

Zidarski delavci žugajo s štrajkom. — Pred nekaj dnevi so imeli zidarski delavci v Ločniku shod, na katerem so sklenili zahtevati od delodajalcev zboljšanje plač ter skrajšanje delavnega časa. Te njih zahteve predložili so delodajalcem, ki pa niso vzprejeli novih zahtev. Zdaj pa žugajo zidarski delavci s štrajkom, ako delodajalci do 23. t. m. ne ugođe njih zahtevam.

Požar je uničil v zadnjem času v osmih kraških občinah 177000 borovcev. Škoda je bila cenjena na 5112 K.

Sleparstvo s ponarejenim denarjem. — H krčmarju in veleposesniku gosp. Maksu Ukmarju v Avberju je došel te dni 67-letni Jakop Pipan iz Tomaja in mu ponujal na prodaj ponarejene bankovce, a mu za vzorec pokazal prave bankovce. Povedal mu je na to, da ima v Trstu prijatelja, ki se bavi s ponarejanjem bankovcev, na kar sta se dogovorila, da o prvi priliki, ko pojde Ukmar v Trst, napravita v Trstu kupčijo s ponarejenimi bankovci, katere je Pipan ponujal po jako nizki ceni. V ponedeljek došla sta oba v Trst in Pipan je Ukmarja odvedel v neko krčmo v ulici Solitario, kjer ju je čakal oni, ki je baje ponarejal denar. Ukmar je dotičniku izročil 200 kron in zahteval, naj mu izplača 600 ponarejenih, a dotičnik se je takoj odstranil iz krčme, zatrdivši, da se v par minutah povrne z denarjem. Ukmar in Pipan pa sta zaman čakala; in ko je slednji videl, da Ukmar odločno zahteva denar, mu je iz lastnega žepa izplačal 160 pravih kron in trdil, da ga je oni drugi opeharil. Ukmar je na to Pipana odvedel na inšpektorat in zagati Moro, kjer so ga vzeli na zapisnik ter potem odvedli v zapor. Ukmar je izjavil, da ni mislil kupiti ponarejenih bankovcev, marveč, da jih je le hotel dobiti v roke, da bi bil oba krivca izročil oblasti.

Sneg. — Od vseh strani posebno pa s Češkega, Koroškega in Tirolskega dohajajo poročila, da je tam te dni zapadlo mnogo snega. Tako je n. pr. snežilo v Pragi in v praški okolici v sredo in četrtek ves dan. Tudi višave trnovskega gozda pobelil je v sredo sneg. Gora Učka v Istri pa je vsa pod snegom, kakor bi se nahajali v sredi zime.

Zahvala. — Podpisano županstvo se tem potom iskreno zahvaljuje slavnim društvom „Šolski Dom“, „Narodni sklad“ v Gorici in „Ciril-Metodovi“ v Ljubljani za blago naklonjenost in denarne prispevke, s katerimi so zagotovila obstanek otroškega vrta v Devinu.

Županstvo občine Devin
7. aprila 1903.

Župan: Jos. Mervic. predsednik odseka: Jos. Sorč.

Vendar enkrat! — Dne 25. t. m. bo upravno sodišče na Dunaju razpravljalo o prizivih, zadevajajočih domovinsko pravico in sicer o prizivih o bolniških oskrbah. V vsej Avstriji je na tisoče in tisoče takih prizivov, ki bodo dne 25. t. m. vsi rešeni. Sodé po dosedanjem postopanju te najviše sodne instance v Avstriji v stvari domovinstva, smemo upati, da bo tudi v tem slučaju vstreženo tolikim in tolikim državljanom.

Mestne volitve v Trstu. — G. kr. namestništvo v Trstu naznanja, da se bodo volitve vršile za 4. razred v mestu dne 14. aprila, za 3. razred dne 17. in 18., za 2. razred dne 22. in za 1. razred dne 25. aprila. Okolica bo volila dne 26. aprila, na nedeljo, od 9. ure do 12. opoldne.

Volitve v celjski okolici. — Te dni so se vršile volitve v celjski okolici v jako lepem redu in so izpadle popolnoma v narodnem smislu. Nemci so sicer pravljali na zahrbtnen naskok, ali ko so videli, da jim ne bi ta nič pomagal, so jo klaverno popihali z volišča.

Poštenost laških delavcev. — „Slovenec“ poroča: V nedeljo je odšlo kakih sto delavcev v druge kraje si iskat dela. V Loki so pustili za seboj lepe spomine po gostilnah, prodajalnah, pri rokodelcih in po stanovanjih. Eden izmed njih je na postaji v zadnjem trenutku prišel ob svoj novi klobuk, katerega ni plačal.

Naša vojna eskadra. — Naša vojna eskadra je dospela v Pirej.

Nova vrsta častnikov bode po odloku vojnega ministra nastala v proviantski službi. Taki častniki bodo lahko postali s certifikati oskrbljeni podčastniki v proviantski službi, ako z ugodnim uspehom dovrše v ta namen določeni kurz. Prvi kurz se prične 1. oktobra t. l. in traja do konca meseca julija 1904., tako da bodo v prihodnjem letu imenovani prvi častniki te vrste.

Velika skupščina sv. Cirila in Metoda bo letos, baje v Litiji.

Doktor Potočnjak proti hrvatskemu banu grofu Khuen Hedervaryju. — Hrvatski odvetnik in deželni poslanec dr. Potočnjak bje že delj časa srdit boj proti hrvatskemu banu grofu Khuen Hedervaryju, ki je, kakor je vsem nam znano, največja nesreča za Hrvate. Dr. Potočnjak spisal proti banu že vse polno člankov in je izdal tudi neko brošuro, v kateri je bilo nakopičenih vse polno očitanj najgrše vrste, ne da bi ga hotel ban tožiti. Te dni pa je priobčil na Reki izhajajoči „Novi list“, zopet neko

prav ostro odprto pismo dr. Potočnjaka, v katerem pozivlje bana, naj bi ga tožil. Med drugim pravi dr. Potočnjak v tem odprtem pismu tudi to le: Priobčil sem spis, s katerim sem pozival bana naj odstopi od svojega mesta, ker je navaden slepar. Spis je bil sicer zaplenjen, ali pri vsem tem, da sem bil na njem podpisan, niso me pozvali na sodnijo. Kasneje sem stavil v deželnem zboru interpelacijo, s katero sem vprašal vlado, ali je obvestila kralja o izidu kazenske pravde, katero je naperil ban proti Juliju Ertlu, ki je imenoval javno bana navadnim sleparjem. Ertl je bil namreč oproščen, ker je dognal dokaz nesvota. Na mojo interpelacijo ni bilo odgovora. V pismu omenja nadalje dr. Potočnjak, kako ga ban preganja in kako mu je celo zabranil izvrševati odvetniški posel. Pravi nadalje, da je že večkrat predložil celo to zadevo deželnemu zboru hrvatskemu in tudi kralju samemu. Konečno pa zahteva, da se začne proti njemu preiskava ki naj dokaže, kdo od obeh je nepošten, on ali ban. To odprto pismo dr. Potočnjaka ni bilo zaplenjeno. Ako bi prišlo do kake kazenske obravnave, morala bi se ta vršiti na Reki, ker je bilo pismo na Reki objavljeno.

„Hrvatska“. dosedaj glasilo hrvatske stranke prava, je spremenila svoj dosedanji naslov in nosi naslov „Hrvatsko Pravo“, ki bode z „Obzorom“ glasilo skupne politične organizacije na Hrvatskem.

Velika nesreča na morju. — V bližini Čresa se je dogodila velika nesreča. Na morju je močna sapa prevrnila malo ladijo, v kateri je bilo 13 oseb. Šest oseb je utonilo, sedem se jih je pa rešilo.

Za bedne prebivalce v Dalmaciji. — Blagajni grofa Harracha so doposlali Nj. Veličanstvo cesar in nekateri drugi člani cesarske hiše večje darove in sicer je razun dosedaj darovanih zneskov podaril nadvojvoda Fran Salvator 100 K, nadvojvoda Oton 200 K, nadvojvoda Leopold Salvator 50 K, skupaj 10.071 K 44 vin. K temu še dohodek dobrodelnega koncerta, o kateri priliki je daroval cesar 500 K in nadvojvoda Ludwig Viktor 200 K, in drugi darovali 5.724 K 85 vin., kar znaša skupaj 16.128 K 90 vin., kateri so došli iz krogov cesarske hiše.

Odvetnik umorjen na sodniji. — Te dni se vrši v Padovi kazenska obravnava proti 33-letnemu Angelu Turchettiju, ki je nekega dne umoril na sodniji odvetnika Filipa Rossija. Odvetnik Rossi, kateremu sta bila oče in sin Turchetti na dolgu, osvojil si je potom eksekucije njuno posestvo. Bil pa je vedno pripravljen vrniti to posestvo, ako bi mu poplačali dolg in dotične stroške. Ker pa tega niso storili, prodal je Rossi Turchettijevo posestvo nekemu drugemu, in Turchettijevi bi morali zapustiti hišo ter se podati kam drugam. Ker pa je bilo odvetniku Rossiju znano, da bi Turchettijevi z lepa ne šli iz hiše, hotel je to doseči potom sodnije. V ta namen so bili Turchettijevi pozvani pred sodnijo dne 25. februarja 1902. Dne 18. februarja 1902 pa se je nahajal odvetnik Rossi v sodni daorani in je imel isti dan zagovarjati neko drugo stranko. Ker je pa moral na obravnavo čakati, vsedel se je k mizi ter čital neki časnik. V tem hipu pa pride v sodno dvorano tudi Angel Turchetti in ko zagleda pri mizi Rossija, približa se mu od zadaj ter ga z nožem tako močno na glavi rani, da je Rossi v malih trenutkih vsled dobljene rane umrl.

Narodno gospodarstvo.

Iztrebljanje krone sadnemu drevju.

Jablana, pa tudi češplja, višnja in mlajša hruševa drevesa poganjajo vedno več mladik in vej, kakor jih morejo prerediti.

Umevno je torej, da take slabo rejene veje rodijo manj lep in slabši sad. Kjer jih veliko iz sklede zajema, gredo lačni od mize, pravi pregovor, ki velja tudi tukaj. Da bo drevje rodilo lep sad za prodaj in ne bo veliko izbirtka, je potrebno, da se včasih nepotrebno večjeje iz krone poreže. S tem in pa s pravilnim gnojenjem bodo napominane napake odstranjene, med rejencem in rednikom bo nastalo ravnotežje.

Ne sme nam biti žal za kako odžagano zdravo vejo, kajti vse drevo se s tem okrepi, ostale veje dobe več hrane in plodovi na njih se razvijajo veliko lepše in popolneje. Manj odbirtka, višja cena in večji dohodki so plačilo za to delo.

Tudi iztrebljanje se mora vršiti po pravilih. Pri mlajših, ravnokar vzgojenih kronah je treba srednjo vejo voditeljico podpirati tudi nadalje, da se razvija brez ovire in se obrase; tudi vse mlajše, v

novejšem času iz voditeljice prirasle stranske veje je pustiti, razen nepotrebnih. Pač pa se morajo oni vejni deli, ki rasto od zunaj na znotraj proti sredini, ali od spodnjih vej v zgornje, izrezati brez izjeme. Isto velja tudi za starejše krone. Tudi tukaj odstrani vse naznotraj stegajoče se veje dele, ki povzročajo v kroni veliko nerednost in zmešnjavo. Dalje je odstraniti vse veje ki se križajo in drgnejo, sicer jih uniči rakava bolezen, in sicer se izreže vselej manj vredna ali neugodno stoječa veja. Tudi vse vodne poganjke ali izrasleke je treba vestno iz krone porezati. Odstraniti se pa morajo ti izrasleki prav globoko z drevesno žago, da ne ostanejo štrklji, ki povzročajo tvoritev novih mladik, kar se pri porabi škarij ali noža vedno dogaja. Iztrebiti se mora nadalje vse suhe in nalomljene veje, kakor tudi stari štrklji; zakaj tak mrtev les slabi drevo in daje škodljivemu mrčesu, zlasti lubadarju in zavrtčev varno skrivališče. Tako suhljad poreži pri večjih drevesih najprej, ker se šele potem more presoditi, ktere druge veje je še treba odstraniti. Naposled se postrijejo vse bolehave kakor tudi tanjše veje, kjer se nabirajo kepe smole, in pa na tla višee veje.

Ko smo odstranili navedeno napačno stoječe veje, je drevesna krona navadno dovolj iztrebljena.

Ali drevesa, na katerih se tako delo doslej ni še nikdar izvršilo, kakor tudi mlada, zelo bujna rastoča drevesa, zlasti nekaterih plemen, imajo še vedno pregošče veje, tudi nazven rastoče. V takih slučajih izrežemo nekoliko manj vrednih vej iz pregoših mas, da dobe okrog stoječe veje več zraka, svetlobe in hrane.

Ali vsako pravilo ima izjeme. Tako na pr. se ne smejo odstraniti vse navznote rastoče veje; le debelejšje veje in močnejši poganjki, na katerih je videti da bodo še daleč navznoter rasli in zmešnjavo delali, se odstrijejo. Nikakor pa se ne sme porezati krajši rodni les z mnogimi cvetnimi popi, tudi če stoji navznoter, kakor se to večkrat dogaja; ta rodni les samo skrajšaj in razredči, če je predolg in se prepleta. Istotako smo včasih primorani, pustiti križajoče in drgajoče se veje, če bi drugače nastale prevelike praznine. V takei slučaju se napaki drgnjenja odpomore da se na ono mesto med veje porine majhna, trdna blazina iz slame ali mahi. Iz istega vzroka pustimo včasih, da izraslek iz debela naprej rase, če je na onem mestu treba zapreti po snegu ali viharju nastalo praznino. Iz takih izraslekov nastale veje so pozneje prav tako rodovitne kakor druge veje.

Prav skrbno in vestno moramo snažiti posebno drevesa boljših sadnih plemen, da dobimo lepo sadje za prodaj.

Isto velja tudi za češplje, da dosežemo redne doneske in debelejši sad. Pri hruškah pa je izrezovanje v toliki meri nepotrebno, ker hrušova drevesa narejajo itak redkejšje krone.

Tudi na velikih češnjevih, slivovih, breskovih in mareličnih drevesih odstranimo le najprej obilnejši in suhi les. To velja tudi o drevju za močno sadje, ker tukaj nam je le za obilen pridelek.

Tudi orehe je treba le malo trebiti in le, kadar imajo listje, se zlasti odstrani suhi les.

Iztreblja naj se večkrat, vsaj vsako četrto leto. Da se pa v velikih sadovnjakih to zamušno in obsežno delo lažje zmaga, je priporočljivo, sadonosnik razdeliti na tri dele in vsako leto iztrebiti le en del; četrto leto se začne zopet s prvim delom.

Čeprav se sme sadno drevje iztrebljati, če nima sadja, tudi v poznem poletju, je vendar pravi čas za to delo pozna jesen in prvi čas pomladi do poganjanja popkov. Celo po zimi, če ni prehud mraz in so drevesa brez snega in nemokra, da se lahko pleza po njih, se more drevje iztrebljati brez škode.

C. Grössbauer v „Gosp. Glasniku“.

Zahvala.

O priliki smrti svoje soproge, ki je bila komaj pet let zavarovana pri sl. zavarovalnici za življenje „Janus“ na Dunaju, izplačala mi je ista zavarovalnica glavnic 2000 kron z obrestmi vred, tako hitro in točno, da me veže dolžnost se javno zahvaliti ter to zavarovalnico vsakemu priporočati.

V Gorici, 9. aprila 1903.

Janez Jonke.

Podružnica v Trstu, Corso Stadion št. 16. Okrajno zastopstvo v Gorici, Semenška ulica št. 3.

Iščem spretnega pisarja za odvetniško pisarno.

Ponudbe s pogoji naj se pošljejo pod naslovom: **Dr. Frančišek Pavletič** v Gorici, ulica sv. Klare št. 8.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznico
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Teodor Slabanja,

srebrar,

v Gorici, ulica Moreli 12.

priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

V odlikovanem fotografskem
atelije-u

Anton Jerkič,

v Gorici,

Gosposka ulica št. 7
drugo nadstropje

izdelujejo se vsa v fotografsko stroko spadajoča dela v najmodernejšem štilu in neprekosljivo natančnostjo po jako zmernih cenah; priporoča se tudi v izdelovanje krajevnih in drugih razglednic, ki so priznane kot najlepše.

Z odličnim spoštovanjem se priporoča

Ant. Jerkič,
fotograf.

Anton Kuštrin

Gosposki ulici h. št. 25,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

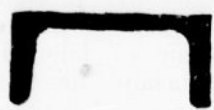
Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanj po 5 Kg. na vse kraje.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja dob rezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nosilcev

v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako snižanih cenah!

Pozor!

Eno krone nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Pri svetem Antonu Padovanskem

PRVA ZALOGA

cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2 (za mestno hišo)

Dobi se bogata izbira pianet, dalmatik, pluvial, humeral, roketov kvadratov, kolarjev Leo, prsnikov, misalov, brevirjev, ritualov, diurnov in nešteto nabožnih različno fino vezanih knjig, svečnikov, križev, svetilnic, kelihov, ciborjev se srebrno kupo.

Jedina zaloga za celo Primorje kipov o vsakovrstni velikosti in kvaliteti, umetniško delo v romanskem kartonu, priporočljivih posebno za vlažne cerkve.

Zaloga sveč iz čistega čebelnega voska kakor tudi mešane sveče I. in II. vrste, podob, vencev, križev in svetinj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetlic in vsakovrstnih drugih del spadajočih k bogočastju, izvršijo se vezanja (ricami) najfinejša za zastave, pregrinjala i. dr.

Popravlja se vsakovrstne stvari za ceno, pri kateri je izključena vsaka konkurenca.

Naročitve se izvršijo točno in hitro.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Z odličnim spoštovanjem

Anton J. Vogrič.

Velika zaloga šivalnih strojev vsake vrste za šivilje, krojače in čevljarje.

Edino zastopstvo

Pffafovih šivalnih strojev,

kateri so svetovno znani na trpežnosti in dobroti, ter so najsposobnejši za vsake vrste del, kakortudi za vezanje, rekamiranje, so edini, ki se jamčijo za 10 let.

Konkurenca je pri nas izključena in nemogoča!!

V zalogi imamo tudi

BURSKA DVOKOLESA

ter

angleške „Helikal Premier“, in „Regent“.

Cena je od 180 K naprej.

Prodajata tudi slamoreznice in stiskalnice, puške in samokrese vsake vrste. Komat šivank za šivilje stane v Gorici le 70 v. Edina meh. delavnica za popravo šivalnih strojev in dvokoles.

Za obilno naročbo se priporočata sl. občinstvu udana

Saunig & Dekleva,
ulica Municipio št. 1.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva, rakov (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti

v Pevmi,

za Sošk. mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnicah na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

„Centralna posojilnica“

v Gorici,

registrirana zadruga z omejeno zavezo, sprejema hranilne vloge, katere obrestuje po 4 1/2 polumesečno; nevzdržene obresti pripisuje konec leta h glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Daje posojila udom na osebni kredit po 5% in na vknjižbo po 5 1/2.

Sprejema člane z glavnimi deleži po 200 K in z opravičnimi deleži po 2 K.

Otvorja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru. Za naganje in vračanje so na razpolago polonice c. kr. poštne hranilnice, tako da je mogoče poslati denar brez poštne stroške.

Uradne ure so vsak delavnik od 8—12. ure zjutraj in ob ponedeljkih in četrtek tudi popoldne od 2—4 v ulici Vetturini 9.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7

v hiši g. Jerneja Kopača

izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini za obilna naročila.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

„Krojaška zadruga“

Gorica,

Gosposka ulica št. 7.

Ravno došle

so zadnje novosti raznega krojnega blaga za spomladansko in letno sezono, kakor: Volne, perkal, Oksfort, Batist, satin, Zefir, svilo za prati, Tennis, Pique bele in barvane. — Moška sukna po vsaki ceni in veliki izberi. — Nadalje ima bogato zalogo platna, Chiffona in prtenine, hlačavine, volnene odeje, koptrov, bombaževine, žepnih rut, robcev, ovratnikov, naprsnikov in raznih drobnin.

Preproge, zagrinjala in porglinjala iz volne in bombaževine. — Tudi se še naznanja slavnemu občinstvu, da se razproda vse od prejšnjih sezon zaostalo blago pod lastno ceno.

Na zahtevo stranke pošiljajo se uzorci poštne prosti hitro in točno.

Konečno se naznanja slavnemu občinstvu, da so cene tudi vsemu novemu blagu tako nizke, da se ni bati nikake konkurence!

Cene so stalne!

Zdaj se nudi rojakom v mestu in na deželi prilika za pošteno in solidno postrežbo!

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v "Narodni tiskarni", ulica Veturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo "Gorice". Oglasi se računijo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska "Narodna tiskarna" (odgov. J. Marušič).

Izveličar naš je vstal iz groba!

Ako se ozremo v teh časih po svetu okrog, — ako pogledamo v globočino človeške družbe, obiti nas mora groza, ker vidimo, da loči duhove ledena sapa medsebojne mržnje in neizprosne sebičnosti.

Zima, povsod zima!

Pač vse vrè, vse se giblje, za napredek, kakor pravijo, a to gibanje ne velja resničnemu napredku, marveč to je le nečedna gonja po gnotnih blaginjah posameznih oseb in celih družb. Daleč za nami so časi, ko so narodi v svetem navdušenju za čisto prosveto žareli in delali, — časi, ko je družila ljudstva bratska sloga in krščanska ljubezen. Ti časi so minuli; danes se vije okoli človeških src mrzel zmaj sovraštva in sebičnosti. Zares, kdo naj v teh dneh, ko je boj za obstanek prihrumel že v zadnji koticček te zemlje, žrtvuje čas in denar za splošni blagor in se navdušuje za ideale, posebe še krščanske, ko je napolnila bridka prevara že vsako dušo! Mrzla noč s a moljublja je pregnala v srcih gorek žarek bratoljubja in krščanske požrtvovalnosti, tako da vsakdo misli le na se in na svojo korist, četudi je ta na škodo bližnjega.

Ob tej splošni sliki naše dobe je težko pričakovati kaj drugega nego končni popolni razpad človeške družbe, ako ne bo pomoči.

Po uzrokih tolikega ponižanja človeka v priprostega kruhoborca ni treba daleč iskati. Prišel je namreč sovražnik in izdrl iz src ljubezen do Boga in do onih visokih idealov, ki so v Bocu. S tem da je vrgel človeka v vsa bogupodobnost v prah bor a zemskega črva, s tem je bil storjen začetek vsemu, kar razdvaja in ponižuje človeka pred njim samim.

Ali pa zares ni nade v jasnejšo bodočnost človeškega rodu?

Pač je, in ta nada nam bodi pogled v nebo, pogled je oni skrivnostni onstranski svit, ki je premagal že tolikokrat temo satana, kateri satan nenehno delo na pogubo človeškega stvarjenja.

LISTEK.

Po ovinkih nameti.

Češki: V. Hlinka.

(Dalje.)

Samo še ure ni imel; a to mu je posodil oče takoj, ko je prišel domov. Oče je bil ponosen nanj, in tudi sestre so se ponašale z njim. Sestre ste bili pridni deklici; izredila ju je mati, in oče ju ni mogel kaziti kot sina, ker se je malo bavil z njima in se malo brigal za nje. Ena se je imela že poročiti, vzeti jo je menil mladi mizar v vasi. Drugo pa je hotel obdržati oče doma, in jo dati pozneje kakemu ključavničarju, ki bi prevzel tudi rokodelstvo po njem. Zdravko se ni mislil nastaniti v domači hiši v Bukovici; njega je čakalo pač kaj boljšega — ustanoviti se je hotel na Dunaju.

"Ključavničarjev Zdravko je prišel z Dunaja", so si pravili po vasi; in kdor ga je že videl, pravil je drugim, kakšen

Naj armade trpečega človeštva bijejo še tako težek in gnjusen boj za svoj životni obstanek na zemlji, — vendar skozi grom tega boja sije v te bedne vrste borečih se za minljivi prah, žarek izza méj vidnega stvarstva, žarek, ki napolni bedni naš rod z novim upom, z novimi močmi za vrednejše delo na zemlji. Zares, ako bi te zavesti ne bilo v nas, ako bi v svojem boju ne poznali drugega izida, nego ga nudi trhla materija, bilo bi žalostno s tem našim življenjem. Ali v skrajni sili se dvigne duša trpečega zemljana kvišku k svojemu izvoru in crpi ondi kreposti v zavesti, da je to življenje le trenotek, v katerem se pripravljamo za ono bodočnost nad zvezdami, ki je in mora biti pravi cilj in smoter slednjega zemljana.

In ta smoter se nam predstavlja v velikonočnem prazniku, v prazniku vstajenja Izveličarjevega iz groba. Kaj drugega pomeni za ljudi na tej zemlji sveta Velikanoč, nego idejo dvignjenja iz kratke tuzemske dobe boja, trpljenja in skrbi v dom večne neskaljene sreče ondi — nad zvezdami?

Oj, kaj bi bil človek brez te srečne zavesti, brez te oživljajoče in povzdigajoče nade!

Izveličar naš zapustil je po kratkem trpljenju — katero pred očuje naše kratko življenje trpljenja — gomilo in se dvignil v nebo, da nam odpre domovino boljše naše bodočnosti, ako je postanemo vredni.

To dejstvo bodi tudi smoter našemu razmišljanju ta velikonočni čas, ki je ravno z ozirom na poslanstvo Izveličarjevo in na smoter človeškega rodu najlepší krščanski praznik.

Avstro-ogrška nagodba.

(Konec.)

Od dne 26. svečana 1861 je šlo na Ogrskem zopet rakovo pot. A še je bilo mogoče stvari spraviti v pravi tir; vladar sam je posegel vmes, da popravi, kar so spridili njegovi svetovalci. Fr. Deák je sestavil spomenico, v kateri je naštel ogrske zahteve. Priznal pa je sam, da je

"Lep deček je", rekel je nekdo, "vzrastel je, ali brado ima še golo".

Dečki njegovih let in sošolci so bili tudi vrstili in ga prišli pozdravit; ali ni jih hotel poznati, le malokateriga se je spominjal. Če je pa kdo služil za hlapca ali še le za pogona, tedaj se celo ni hotel baviti z njim; le z bolj premožnimi bi bil rad obnovil staro prijateljstvo.

Dekline so se veselile, da bo ob sejmu eden plesalec več, in da bodo videle, kako plešejo na Dunaju.

Zdravko je imel vedno smodko v ustih, naj je bil kjer koli in naj se je sešel s komurkoli.

Srečal je tudi novega g. kaplana. Nekdanji kaplan, njegov dozdevni nasprotnik, je bil zdaj tu za župnika; na njegovo mesto pa je bil prišel mladi, enako častiti gospod. Zdravko se je delal, kakor bi ga ne videl, in niti smodke ni del iz ust; ni snel klobuka in ga ni pozdravil.

Kaplan je to takoj opazil; ali ker ga ni poznal, je mislil, da je kak tujec.

mogoče Ogrom še v raznih točkah odjenjati, samo da branijo svoja načela in rešijo bistvo svoje ustave.

In tudi po nesrečni bitki pri Kraljevem Gradu Ogri, oziroma Madjari niso zvišali svojih zahtev, kakor trdi grof Beust v svojih "spominih". Toda vihravi Beust, ki ni poznal avstrijskih razmer, je na vrat na nos sklenil prvo nagodbo ter Ogrom dovolil več, nego so upali doseči. Grof Moric Esterhazy sam se je izjavil: "Dobili smo več nego smo zahtevali". Uresničile so se besede: "Dies ist der Fluch der bösen That, die fortzeugend immer Böseres muss gebähren".

Do leta 1867. so avstrijske vlade Ogrom odrekale vse pravice, po l. 1867 pa ravno nasprotno. Kar Ogri zahtevajo, to Avstrija dovoli zaradi "ljubega miru". Ogri pri takih prilikah prirerajo shode in demonstracije, da se Avstrija vstraši in odneha. Tako se igrajo z ognjem, ker take demonstracije morejo s časom biti nevarne za javni red. In pri obravnavah se Ogri pulijo za vsak groš, barantajo za vsakega vola, ki pride na avstrijski trg. Ogri so vsled tega gospodarji v državi.

Danes imamo četrto nagodbo pred saboj, da rečemo "da" ali "ne".

Vse stranke so prepričane, da je ta nagodba slaba za Avstrijo, in vendar ima vlada večino že zagotovljeno, ker je to vprašanje, žal, politično.

Zato bi nas vladna večina s svojim molkom rada prepričala: "Glücklich ist, der vergisst, was nicht mehr zu ändern ist".

Ali pa je istina, da je nemogoča vsaka prememba dogovorov mej avstrijsko in ogrsko vlado? Ali se moramo res ukloniti brez ugovora ogrskemu ukazu? Vse kaže, da je tako, sicer bi ne mogli umeti govorov gosp. ministerskega predsednika v oktobru 1901 in dne 18. sušca 1903.

V prvem govoru je dr. pl. Körber naglašal, da hoče odločno varovati avstrijske koristi in da Avstrija ne bo več potrpežljivo jagnje, katero Ogri strižejo do kože. A v zadnjem govoru je gospod ministerski predsednik izjavil z največjo resignacijo: Boljša ta nagodba, kakor nobena!

Pač žalostno, da so politične razmere mej Avstrijo in Ogrsko ostale še vedno nejasne in zamotane. Vzemimo

zdravil, dasi ga je po obleki moral spoznati kot duhovnika. Vedel je, da je na svetu še več takih brezobzirnih mladencev. Jedva so odrastli šoli, jedva pogledali malo dalje od domačega skednja, že ne spoštujejo nikogar več, posebno se postavlja duhovniku. Ubogi bedaki imajo slamo v glavi, znanja pa malo; nekateri se ni navadil niti dobro pisati, niti brati, je pravi bedak — ali vendar se napihuje in štuli ter zaničuje častitljive osebe.

To je zoprno videti takega štrkolina; a ta trapec meni, da se s tem odlikuje, ko postopa ošabno in napihnjeno.

Kaplan je pomiloval Zdravko, ko je šel ta mimo in nalašč ni pozdravil. Pogledal je nekolikokrat za njim; in ko je videl, da se je ta vrnil, obrnil se je tudi on — hotel ga je še enkrat srečati.

Ali Zdravka to ni plašilo; smejal se je, in stopal mu je drzno nasproti. In ko sta se spet sešla, ga spet ni pozdravil. Tedaj je pa kaplan pozdravil onega z rekom: "Hvaljen bodi Jezus Kristus!"

samo vprašanje gledé armade. Ogri so si ubili v glavo, da hočejo imeti svojo posebno armado. To bi bil začetek konca! Sklicujejo se na člen XII. zakona z leta 1867. Istina, ta člen je nejasen in se more različno tolmačiti. Toda niti Fr. Deák, niti grof Julij Andrassy tedaj nista mislila na razdelitev avstro-ogrške armade. Ako Ogri dobe svojo armado, svoj poveljni jezik, potem je armada babilonski stolp, zlomljen je najmočnejši steber skupne države. To je treba zabraniti, dokler je še čas. V tem oziru morajo biti vse avstrijske stranke na strani dinastije, da prepreči, kar zahtevajo madjarski šovinisti.

Ali naj govorim še o slabih straneh nagodbe z gospodarskega in finančnega stališča? Železnična politika, kvotno vprašanje, carinski dohodki, avstro-ogrška banka, živinski promet — skoraj vse nagodbene točke so dogovorjene po želji in zahtevi ogrskih naših prijateljev. Ko sem pred leti govoril z merodajnim gospodom, kdaj se podaljša dolenska železnica do hrvaške meje, odgovoril mi je: Vi ste mnogo mlajši od mene, a ne boste doživeli!

Ko vprašam, zakaj ne, odgovori mi gospod: Ker gospodje Ogri ne dovolijo. — Dovolj žalostno!

Pri kvoti smo na sto in sto milijonov v 35 letih zmetali v ogrsko vrečo, doma pa zastoj beračimo za podpore revežem in beračem. Pri avstro-ogrski banki pa ne velja kvota vplačil, marveč ogrska nadvlada. In ko so bili Ogri toliko prijazni, da so svojo kvoto zvišali za 4-40%, torej prispevek k skupnim troškom približno za 10 milijonov kron, dali smo jim takoj pri užitinskih dohodkih okoli 12 milijonov na leto nazaj!

Od carinskih dohodkov plačuje Avstrija 80%, a Ogrska le 20, in imajo Ogri na leto tudi tu do 18 milijonov dobička. Tako je, gospodje, in mi naj še molčimo? Ne, ker izdajali bi koristi svojih volilcev, pa tudi koristi skupne države. Do vsega tega pa bi ne bilo prišlo, ko bi bile avstrijske vlade takoj iz početka skrbele za vse dežele, za vse narode po načelu: Vsakemu svoje. Narodi bi bili zadovoljni, in danes bi ne stali pred državno krizo, katere rešitev je v temnem naročju bodočnosti.

odgovoril vendar ni, nego kaplan sam je zaklical za njim: "Na veke. Amen".

Zdravko je stopal dalje in ni se obrnil več. Duhovnik je šel za njim. Ko je prišel do moža, ki je delal pri cesti, vpraša ga: "Kdo je ta fant pred menoj; ali je domačin ali ptujec, žid ali kristjan?"

"I, domačin je" reče mož, "fant ključavničarja Gabiča. Prišel je z Dunaja, kjer se je učil krojaštva; pa ne pozna Boga, in šel je mimo, da niti pozdravil ni".

"Torej tudi vas ni pozdravil", srdil se je kaplan; mož pa se je srdil, da pa kaplana ni pozdravil. In povedal je gospodu, da je ključavničar vedno dražil dečka proti duhovniku, in sicer proti sedanjemu župniku, ko je bil še kaplan tu; da ga je sam pokvaril, in da so na Dunaju najbrže še kaj dodali in napravili nevernika iz njega.

Kaplan je verjel to, in govoril doma z gospodom župnikom. Župnika to ni presenetilo nego je pritrdil, da od Zdravka Gabiča ni pričakoval nič drugega.

Politični pregled.

Državni zbor.

Poslanska zbornica bo do binkošti rešila samo železniške predloge in poslovni red. Šele potem pridejo v plenmnu velike predloge. Tiskovni zakon pride na vrsto v jeseni. — Listi pišejo o situaciji glede državnega zbora, da je malo pogojev zato, da bi Mladočehi pripustili drugo branje nagodbe. Ako vlada vstraja na svojem dosedanem stališču, da namreč češke zahteve zavrača, tedaj Mladočehi prično z obstrukcijo v državnem zboru.

Ogri in brambena predloga.

V ogrskem državnem zboru nadaljuje se še vedno najbrezobzirnejša obstrukcija proti brambeni predlogi. Vladni krogi so zaradi tega v hudih skrbih. Te dni sta bila vzprejeta na Dunaju v privatni avdijenci ministrski predsednik pl. Szell in pa domobranski minister Feyerwary. To pa je dalo časnikarjem zadostnega povoda za različna ugibanja. Tako piše n. pr. dunajska „Arbeiter Zeitung“, da se bode moralna obrambena predloga skoro gotovo umakniti. Drugi listi pa menijo, da se uvede v naši armadi najbrže dveletna vojaška služba, ker le pod tem pogojem da bi bile ogrske opozicijske stranke pripravljene opustiti obstrukcijo.

Francija.

Te dni je francoski minister morarice Pelletan izdal povelje, da se ne sme opravljati v mornariških bolnišnicah služba božja; prepovedal je tudi oskrbo bolnikov po usmiljenkah. S tem je hotel posebno podpreti „voljo vlade“, da se zapriče delo popolnega iztrebljenja vsakega bogoslužja izpelje do kraja. Najbolj zanimiv pa je bil minister Perpignann, ker je v daljšem govoru poudarjal, da treba idejale republike spoštovati, vse kongregacije uničiti in premoženje je enakomerno razdeliti. Zlasti je omenjal rastočo nevarnost denarne aristokracije, katere v nekaterih državah strahovito napreduje. — Minister je ob svojem govoru žel gromovito pohvalo, ni pa povedano, ali so bili med njimi, ki so mu ploskali, tudi pravi „denarni aristokratje“, t. j. židje. Minister v svojem govoru tudi ni pojasnil stališča, katero zavzemlje na francosko vlado odločujoče židovstvo pri surovem nastopanju proti kongregacijam. Ako se ima goditi po želji tega ministra in vlade, moralo bi se na Francozskem najprej začeti z enakomerno razdelitvijo premoženja, toda ne le cerkvenega, marveč tudi onega, ki leži v neizmernih zemljiščih in blaginjah židovskih denarnih „aristokratov“.

Kralj Eduard VII. v Parizu.

Angleški kralj Eduard VII. obišče Pariz dne 1. maja t. l. in ostane tam do 4. maja.

Izgredi v Belemgradu.

Trgovski pomočniki v Belemgradu so priredili v nedeljo velike demonstracije zaradi nekega ukaza policije glede službenih knjižic. Trgovskim pomočnikom so se pridružili tudi visokošolci. Prišlo je med demonstranti in med orožniki, do krvavih spopadov, pri katerih je bilo ubitih pet oseb, mnogo pa ranjenih.

Oljaške demonstracije v Madridu.

Listi poročajo, da so dijaki v Madridu začeli prirejati izgrede proti vladi in kralju. Cele trume dijakov se vlačijo po ulicah in kriče: „Živela republika!“ „Doli z vlado! Proč s kraljem!“ Mej pevanjem marselēze napadajo policijo s kamenjem. Mej policijo in dijaštvom je

kaj se mu je bilo primerilo. Mati ga je kregala, zakaj da se tako štuli in napihuje.

„To ni nobeno napihovanje“, reče oče, „saj je rokodelski pomočnik z Dunaja, ima svoj stan, kaplan pa je tu v vasi in ima tudi svoj stan. Kaj pa je mari nemu za drugega? Saj mari ne bode še rok lizal temu duhovniku?“

„Ne ubil bi ga, ko bi mu jih poljubil“, reče mati. „Ali saj tega ne mora delati, dasi je tu navada; pač pa je dolžan pozdraviti ga, to zahteva uljudnost. In pozdraviti ima vsakega, to se tiče in spodobi, in to je njegova krščanska dolžnost.“

„Da“, smejal se je sin, „to je bukoviška dolžnost, na Dunaju je ne poznamo; tam so vsi enaki, duhovnik ali neduhovnik. Kar sem šel iz Bukovice, še nisem poljubil roko duhovniku; a zdaj ga niti ne pozdravim ne, naj je kaplan ali župnik. Na Dunaju so večji gospodje, a ne zmenim se za-nje.“

„Menda pa vendar hodiš v cerkev na Dunaju“ vpraša mati

prišlo do ponovnih krvavih spopadov. Tudi ženske iz najnižjih slojev in delavci se pridružujejo dijakom. Dne 4. t. m. so pokali revolverji in je bilo več raztrganih žensk pobitih.

Ženska volilna pravica v Ameriki.

V državah Colorado, Utah, Wioming in Idaho v Severni Ameriki imajo ženske popolno volilno pravico, v 25 drugih državah pa smejo glasovati pri šolskih zadevah in davke plačujoče ženske smejo odločevati tudi v davčnih zadevah. Tako srečne pa niso ženske v državi New Hampshire, kjer se je te dni glasovalo za neki dodatek ustave, po katerem naj bi imele ženske z moškimi jednako volilno pravico. Ali ženske so mislile jedno — možki pa drugo. Za dodatek je namreč glasovalo 10 odstotkov, 90 odstotkov pa proti. Celo velika večina žensk je takih, ki nočejo volilne pravice. Agitacija za žensko vol. pravico je izšla iz Anglije, kjer cvete „emancipacija“.

Macedonski dogodki.

Ruski konzul Ščerbina, katerega stanje je postalo jako nevarno, je rojen v Čemigovu. Orientskih jezikov se je učil v Moskvi ter zapustil šolo leta 1889. Službovali je začel v azijskem oddelku zunanjega ministerstva. L. 1891 so ga poslali v Carigrad kot člana tamonjega poslanstva, 1894 je bil imenovan za podkonzula v Skadru in l. 1902 za konzula na novo ustanovljenem mestu v Mitrovici. L. 1893 je spremljal izredno turško poslanstvo v Peterburg, katero je vodil Sakir-paša. Dr. Subotić, ki je s petimi drugimi zdravniki preiskal Ščerbino, pravi, da je bil 33letni Ščerbina ustreljen iz malokaliberne mauserice z daljave 3—4 korakov. Kroga ga je zadela zadaj, šla navzgor, ranila ledvice in jetra ter pri desetem rebri na levi strani priletela vun. Po težkih komplikacijah je bilo stanje v nedeljo: toplota 37,5, žila 128, dihanje 30. Prvi telesni zdravnik sultanov je prišel v Mitrovico.

Po najnovejših vesteh je zdaj gotovo, da je ruski konzul Ščerbina v petek zvečer umrl.

Uničeni most se nahaja neposredno pred vhomom v predor, nekaj sto metrov od postaje Angista. Bomba je dober meter popolnoma pognala v zrak. Dve bombi so našli še pri vhomu v predor. Ena se je razletela in je poškodovala obok. Drugo bombo so oddali vojnemu uradu. Za popravilo mostu bo treba več tednov.

K akciji proti Albancem se mobilizira 26 maloazijskih rezervnih in 16 evropskih deželno-bramborskih praporov. Pri Mitrovici je bilo oddanih iz topov na Albance 270 strelcev.

Rusija izjavlja, da napada na svoj konzulat ne bo izrabljala v svojo korist, a bo v Macedoniji ustanovila še nove konzulate. Rusija namerava poslati v Makedonijo tudi nadzornikov, kateri bi jej neprestano pošiljali poročila o stanju v tej deželi.

Macedonski odbor namerava izvršiti dinamične atentate na turška vojaška skladišča, posebno na shrambe orožja. Vse železniške proge so zastražene, da se tako omogoči varnost prometa. Ustaši so poskusili te dni zopet razstreliti neki most na železniški progi Carigrad-Solun.

Zatrjuje se, da se je ustaškemu vodju Sarafovu posrečilo ubežati, ter da se nahaja zdaj na potu proti Soliji, kjer se zberó te dni razni ustaški vodje k posvetovanju. Porta je obveščena, da nameravajo ustaški vodje pričeti dne 15. t. m. s splošnim ustankom v Macedoniji. Četudi ni popolnoma gotovo, da bi bila

„Ko sem bil še rokodelski učenec“, pravi, „sem še hodil s součencem Nemcem v nemško cerkev; ali zdaj nimam časa za to, kajti v nedeljo delam celo do poludne, popoldne pa gremo na vsakovrstne „lekracije“.“

„Kdaj pa hodiš k spovedi in sv. obhajilu?“ ga vpraša mati dalje.

„V zadnje sem bil tu v Bukovici“, odvrne oni zasmehljivo.

Častita žena se je prestrašila ter prigovarjala, naj opravi to zdaj, dokler je doma. Ali odbil jo je z besadami: „Dajte mi mir s tem pobožnjaštvom; prišel sem, da malo poplešem v krčmi, a ne spovedat se in moliti.“

„Kaj, ali niti v cerkev ne pojdeš?“ grozila se je mati.

„Zakaj ne?“ reče. „Pojdem k maši, in če treba tudi k pridigi; že davno nisem slišal češki marnjati, in radoveden sem, kaj vam pravijo tu ti duhovniki!“

Mati je plakala nad sinom, tudi sestrí ste žalovali radi njega; ali oče mu je pritrdil, govoreč: „Ne govori z njimi

ta vest resnična, se delajo od turške strani vendar priprave za vsak slučaj.

Da je Rusija začela nasproti Bolgariji nastopati nekako osorno, krivi so baje nenatančna poročila ruskega konzula v Kosovem Mahkova. Bolgarski ministrski predsednik je baje o tem obvestil ruskega ministra za zunanje zadeve grofa Lamsdorfa, ki bo o omenjenega ruskega konzula najbrže odpoklical. Govori se, da je bil Boris Saravov pri Kosovem ranjen, ter da so ga prenesli v Monastir.

Arnauti, ki so ušli v Mitrovici, so jako iznenadeni, da so njihovi turški bratje resno nanje streljali. Turški topovi so streljali s šrapneli, kateri so podirali Arnaute kot snope. Število vseh padlih se ceni na 250. Arnauti hočejo prirediti zopet protestni shod proti temu, da bi se nanje streljalo. Iz izpovedi vjetih Arnautov sledi, da so imeli namen vdreti v Mitrovico ter pomoriti vse Srbe z ruskim konzulom vred.

Proti reformam je med Arnauti agitiral tudi en paša, eden izmed sedmih sultanovih odposlancev, kateri so imeli Arnaute prigovarjati k miru. Posamezni arnautski poglavarji ropajo dalje med srbskim prebivalstvom.

Vest, katero je prinesel beligradski časnik „Glas Srbstva“ o kretanju avstrijske armade, je bosanska vlada demantirala, a vendar v onih krajih ni več tajnost, da Avstrija izvršuje velike vojne priprave. Neprestano se pošilja orožje in municija v Višegrad, Plevlje in Priepolje, in to vse po noči, da svetu ne pade v oči. Nedavno so pripeljali po noči avstrijski vojniki 50 voz streliva. Liferantom za armado je naročeno, da morajo svoja skladišča napolniti za vsak slučaj, zato je cena žitu in senu jako poskočila. V Sarajevu in raznih drugih bosanskih mestih se dela na stotine novih opravil za vojaške konje. V vojaških krogih se čuje, da so za prodiranje avstrijske vojske v Novibazar odrejeni štirje korí in da se bo ta armada pomikala iz Dalmacije skozi Hercegovino ob črnogorski meji, drugi del pa preko Sarajeva na Višegrad ob srbski meji.

Sarajevsko generalno poveljstvo je naročilo poizvedovanje o sumljivih elementih, katere se mej časom vojnih operacij skoro gotovo zapre, kakor se je to zgodilo o priliki hercevskega ustanka leta 1882. Tako poroča na demontije bosanske vlade v dopisu iz Sarajeva beligradski „Glas Srbstva“.

Domače in razne novice.

Imenovanja in premeščenja. — Za višjega davčnega nadzornika je imenovan g. Adolf Klodič vitez Sabladski v Slov. Gradcu. G. Lenard Novajoli, dosedaj kancelist pri okrajni sodnji v Ajdovčini, premeščen je v isti lastnosti k okrajni sodnji v Gorico. Pisarniški asistent g. Milan Klemenčič je imenovan za kancelista pri okr. sodnji v Ajdovčini.

Mrtvoud. — V četrtek ob eni uri popoldne zadel je mrtvoud v glavo č. g. Ivana Feltrina, vikarja v Desklah. Č. g. vikar je v smrtni nevarnosti. Priporoča se ga sobratom v molitev.

Umrl je po daljši bolezni bivši okrajni zdravnik v Vipavi g. dr. Josip Kenda. Gosp. dr. Josip Kenda bil je kot zdravnik dolgo vrsto let na Vipavskem, najprej kot občinski zdravnik v Ajdovčini, potem pa kot okrajni in na zadnje kot privatni zdravnik v Vipavi. Pokojnik je bil na Vipavskem visoko

o rečeh, katerih ne razumejo in ne morejo umeti, ker niso bile v svetu kakor midva“.

VII.

Zdravko Gabič je na opasilo (praščenje) res šel v cerkev, in sicer k veliki maši, da bi videl vaška dekleta (je dejal) in jih moral primerjati z dunajskimi.

Z Dunaja je bil prinesel zapestnice k srajci, sestra mu jih je bila oprala ter naškrobila. Imel je tudi tak trd in pokončen ovratnik, da mu je segal celo do ušes. Ko so ga mladeniči zagledali, so se mu smejali, češ, da k takemu ovratniku tiče drugačno obličje — večje, debelejšje, da je ta šivarček z Dunaja videti v njem kot pobač, ki se je preoblekel v očetovo obleko.

Ustavil se je na pokopališču pred cerkvijo. Ljudje so se shajali, hodili so okrog, on jih je ogledoval ter — pušil. Bili so poleg njega še drugi možje tu, prosti in poročeni — pa nobeden ni pušil; ali vendar mu ni rekel nobeden,

čislán kot zdravnik in ljudstvo je imelo vanj neomejeno zaupanje. Bil je seveda ob enem vedno odločen narodnjak in je rad podpiral vsako narodno povzetje. Rodil se je v Volčah pri Tolminu. Blagmu bodi spomin med nami in naj počiva v miru!

Za „Šolski Dom“ so izročili predsedništvu: Josip Primšar, župnik v Podmelcu 10 K; prof. V. Bežek 2 K; deželni poslanec Lep. Bolko 10 K; prof. Jakob Čebular 2 K; okr. š. nadzornik Fr. Finžger 4 K; sodni tajnik Jos. Fon 2 K; sodni svetnik M. Gabričelič 2 K; katehet Al. Kovačič 2 K; odvetniški kand. Srečko Kovačič 2 K; knezo-nadškofski tajnik J. Ličan 3 K; vadnični učitelj Iv. Mercina 2 K; prof. Gustav Novak 2 K; dr. A. N. Papež 2 K; stolni vikar dr. And. Pavlica 5 K; kavarnar Filip Pečenko 2 K; višji rač. svetnik Iv. Pirjevec 2 K; vodja Svetoslav Premrou 2 K; prof. J. Gvaiz 2 K; prof. A. Šantel 5 K; vodja Fr. Setničar 2 K; vadnični učitelj Fr. Sivec 2 K; katehet Andrej Tabaj 2 K; notarski kandidat Ferdinand Terkuč 2 K; trgovec J. Zornik 2 K; kroj. mojster Fr. Čufer 2 K.

Srčna hvala!

Slavna županstva vinorodnih krajev opozarjamo na vest, katero je prinesel naš list, da goriska trgovsko-obrtna zbornica je sklenila spomenico do c. kr. ministerstva, v kateri prosi, naj se ponovi vinska klavzula v trgovinski pogodbi z Italijo — in naj se zdatno olajša uvažanje tujih vin v Avstrijo. Na prvi pogled se vidi, da ti kramarji skrbijo samo za svoje želodce, katere bi radi napasli kolikor mogoče po ceni na škodo naših domačih vinorejcev. Proti taki enostranski, samopašni politiki se mora v deželi vzdigniti vse, karkoli je navezano v gospodarstvu in v skrbi za svoje življenje na vinski pridelek. Zato naj se slavna županstva vinorodnih krajev nemudoma obrnejo z vlogami na deželni odbor, v katerih naj oporekajo takim enostranskim, sebičnim korakom trgovsko-obrtna zbornice ter naj zahtevajo, da deželni odbor kot tolmač in zastopnik vseh slojev prebivalstva v deželi in kot izvrševalec sklepov deželnega zbora, zahteva od c. kr. vlade z utemeljeno in dobro podprto prošnjo, da se ne ponovi vinska klavzula v trgovinski pogodbi z Italijo in da se postavi na uvoz tujih vin v Avstrijo carina od najmanj 25 kron v zlatu od kvintala.

Zahvala. — Podpisani odbor si šteje v prijetno dolžnost, da tem potom najiskrenejše zahvaljuje vse spoštovane gospe in gospode, ki so drage volje se odzvali odborovemu vabilu na sodelovanje pri prvem koncertu, ki se je vršil preteklo soboto v dvarani „Slovenske Citalnice“. Le požrtvovalnemu trudu gg. sodelovateljev je pripisati nepričakovan vspeh koncerta, ki je v gmotnem pogledu zdatno pomagal mlademu društvu. — Pred vsem izrekamo najtoplejšo zahvalo odboru „Slovenske Citalnice“, ki je brezplačno dovolil svojo dvorano. Imenoma zahvaljujemo gospo Fonovo, g. čne Hrovatin, Drufovka, Eržen, Draščikove, izmed gospodov: g. Janka Kršnik a iz Ljubljane, ki nas je kar očaral s svojim krasnim tenorjem in ki se ni bal dolge poti, ter se toli prijazno odzval sodelovanju, za kar mu ohranimo trajno hvaležnost in naklonjenost, gospoda Sirca, ki je prevzel drage volje vodstvo celega koncerta, kar mu je provzročilo obilo truda, g. Komela, Eržena, Premrou, Marušica, Mozetiča in Makuca, g. A. Gabrščka za darovane potrebne tiskovine, ter konečno vse gg.

Taki so naši možje, očetje in gospodarji. Tak golobradi štrkolin pred njimi kar daje pohujšanje; se vede razbrzdano, govori nespodobno — oni pa molče k temu, ter ga pustijo, da bi le ne imeli sitnosti s kom. Ko bi se oglasili smélo, brezobzirno, pa postopali odločno proti takim mladeničem, bi bila in bi morala biti naša mladina drugačna; oni bi imeli iz tega zasluženje, čast in korist, tako pa imajo greh, sramoto in škodo.

Zazvonilo je v drugo, ljudje so se zgrinjali in tlačili v cerkev; samo nekateri mudljivi, radovedni in predrzni mladeniči so ostali še na pokopališču ter čakali, da pride duhovnik. Kateri tudi morda pozneje ni hotel v cerkev, misleč, da bode zunaj bolje, ko tu lahko sedé, pa vpre hrbet ob zid in se oddahne v hladu.

Kaj stori Zdravko, se ni vedelo; še vedno je stal tu pa žulil svoj čik v ustih.

Prišel je ptuji duhovnik. Pripeljal ga je domači kaplan, da bi v sakristiji vse uredil, predno bi odšel na prižnico.

udeležence koncerta. Dopostali in predplačali vstopnino so sledeči gg.: Visokopodni g. baron Winkler, g. ca Milka Mandrova iz Trsta, dr. O. Rybař iz Trsta, Vekoslav Zajec, Kumar Valentin, F. Kaučič, dr. F. Kos, F. Sivec, prof. A. Fras, dr. D. Treo, prof. Ivančič, dr. H. Tuma, Karol Draščič. Vsem prav iskrena in srčna hvala! — Gmolen vspeh koncerta je bil prav povoljen in sicer tak, da si društvo vsestransko opomore. Bog plati! Odbor „Russkega kruška“.

Veliki teden. — Kakor druga leta, vršila so se tudi letos po raznih tukajšnjih cerkvah velikotedenska cerkvena opravila ob mnogoštevilni udeležbi vernikov. Zadnja dva dni pa so meščani jako pridno obiskovali Božje grobe. Danes in jutre pa se bo na slovesen način praznovalo vstajenje in sicer: bo v stolni cerkvi vstajenje danes popoldne ob 4³⁰ uri, pri sv. Ignaciju ob 6 uri, na Placuti ob 7 uri in pri oo. kapucinih ob 7¹⁵ ure. Jutro ob 6 uri zjutraj pa bo vstajenje na Kostanjevici in pri sv. Roci.

V bolnišnici usmiljenih bratov se je kakor vsako leto tudi letos vršilo umivanje nog. Med dvanajstimi najstarejšimi, katerim so se noge umile, je bil najstarejši oni ki je imel 92 let.

Bolnišnica usmiljenih bratov v Gorici. — Iz poročila za l. 1902, ki so nam je dopostali, posnemljemo, da je bilo sprejetih 1229 bolnikov, iz l. 1901 jih je ostalo 97, od teh je ozdravelo 859, popboljšalo se je zdravje 185. Umrlo je 121 bolnikov, 102 pa sta ostala za l. 1903. Na oddelku za umobolne je ostalo iz l. 1901. 114 bolnikov, med letom so jih sprejeli 36; od teh jih je 9 ozdravelo, dva so oddali v druge zavode, trem se je zdravje zboljšalo, 24 jih je umrlo. Primarija sta bila dr. Fratric in dr. Weinlechner.

Zaradi novih trgovinskih pogodb je trgovinsko ministerstvo odposlalo k vsem trgovinskim zbornicam svoje zaupnike, da se pri istih natančneje prepričajo o gospodarskih in trgovinskih razmerah v okrožju posameznih trgovinskih zbornic. Tako so prišli v ponedeljek tudi v Gorico trije taki zaupniki in so se sesli na pogovor s člani tukajšnje trgovinske zbornice.

Oddaja dela. — Tukajšnji magistrat odda dne 14. t. m. delo za napravo mostiča čez potok Koren na Grčini blizu Kronberga. Delo je cenjeno na 1300 K. Pismene ter zapečatene ponudbe z dokazom, da je ponudnik položil pri mestni blagajni varščino v znesku 135 K, vložiti se morajo pri tukajšnjem magistratu do dne 14. t. m. in sicer dopoldne.

Najdeni ključ. — Pri tukajšnji policiji se nahaja več najdenih ključev. Jeden teh ključev nosi številko 335.

Aretiranje. — V torek so aretirali v ulici Dreossi 43 letnega Antona Spetiča iz Košane blizu Postojne. Spetič se je že druge krat seznanil s kazenskimi paragrafi in je tudi sedaj na sumu zaradi kaznivih dejanj.

Zaprli so v ponedeljek pekoveškega pomočnika Alojzja Marinška iz Kamnika in nekaga Lenarta Prinčiča, ker sta se zoperstavljal mestnemu stražarju, ko je hotel ta aretirati Marinška zaradi beženja.

Ukradeno kolo. — V nedeljo popoldne so se zatekli med nevihto nekateri ljudje in med njimi tudi kolesar Bressan v „Hotel Piccolo“, ki se nahaja blizu južnega kolodvora. Bressan pa je pustil svoje kolo pred vratmi. Ko je pa nevihta ponehala in se je hotel Bressan odpeljati proti mestu s svojim kolesom, ni ga našel več pred vratmi. Na kolesu se nahaja vrezano ime iznajditelja „Karola Comela“.

Izpred sodišča. — V ponedeljek se je vršila pred tukajšnjim okrožnim sodiščem kazenska obravnava proti zidarju Ivanu Klinšku iz Šempasa. Obtožen je bil, da je dne 24. januarja, v nekem tepeže, ki je nastal zaradi plesa, z nožem nevarno ranil Franceta Škarabota. Klinšek je sicer tajil, kar pa mu ni nič pomagalo, kajti sodišče obsodilo ga je na 6 tedenski zapor.

Isti dan bil je obsojen na 6 tednov ječe tudi voznik Blaž Kik, ker je z nožem nevarno ranil v neki krčmi v Podbrdu nekaga Štefana Šuligoja.

Zidarski delavci žugajo s štrajkom. — Pred nekoliko dnevi so imeli zidarski delavci v Ločniku shod, na katerem so sklenili zahtevati od delodajalcev zboljšanje plač ter skrajšanje delavnega časa. Te njih zahteve predložili so delodajalcem, ki pa niso vzprejeli novih zahtev. Zdaj pa žugajo zidarski delavci s štrajkom, ako delodajalci do 23. t. m. ne ugođe njih zahtevam.

Požar je uničil v zadnjem času

Sleparstvo s ponarejenim denarjem. — Hkrčmarju in veleposestniku gosp. Maksu Ukmarju v Avberju je došel te dni 67-letni Jakop Pipan iz Tomaja in mu ponujal na prodaj ponarejene bankovce, a mu za vzorec pokazal prave bankovce. Povedal mu je na to, da ima v Trstu prijatelja, ki se bavi s ponarejanjem bankovcev, na kar sta se dogovorila, da o prvi priliki, ko pojde Ukmar v Trst, napravita v Trstu kupčijo s ponarejenimi bankovci, katere je Pipan ponujal po jako nizki ceni. V ponedeljek došla sta oba v Trst in Pipan je Ukmarja odvedel v neko krčmo v ulici Solitario, kjer ju je čakal oni, ki je baje ponarejal denar. Ukmar je dotičniku izročil 200 kron in zahteval, naj mu izplača 600 ponarejenih, a dotičnik se je takoj odstranil iz krčme, zatrdivši, da se v par minutah povrne z denarjem. Ukmar in Pipan pa sta zaman čakala; in ko je slednji videl, da Ukmar odločno zahteva denar, mu je iz lastnega žepa izplačal 160 pravih kron in trdil, da ga je oni drugi opeharil. Ukmar je na to Pipana odvedel na inšpektorat v zagati Moro, kjer so ga vzeli na zapisnik ter potem odvedli v zapor. Ukmar je izjavil, da ni mislil kupiti ponarejenih bankovcev, marveč, da jih je le hotel dobiti v roke, da bi bil oba krivca izročil oblasti.

Sneg. — Od vseh strani posebno pa s Češkega, Koroškega in Tirolskega dohajajo poročila, da je tam te dni zapadlo mnogo snega. Tako je n. pr. snežilo v Pragi in v praški okolici v sredo in četrtek ves dan. Tudi višave trnovskega gozda pobelil je v sredo sneg. Gora Učka v Istri pa je vsa pod snegom, kakor bi se nahajali v sredi zime.

Zahvala. — Podpisano županstvo se tem potom iskreno zahvaljuje slavnim društvom „Šolski Dom“, „Narodni sklad“ v Gorici in „Ciril-Metodovi“ v Ljubljani za blago naklonjenost in denarne prispevke, s katerimi so zagotovila obstanek otroškega vrta v Devinu.

Županstvo občine Devin
7. aprila 1903.

župan: predsednik odseka:
Jos. Mervic. Jos. Sorč.

Vendar enkrat! — Dne 25. t. m. bo upravno sodišče na Dunaju razpravljalo o prizivih, zadevajočih domovinsko pravico in sicer o prizivih o bolniških oskrbah. V vsej Avstriji je na tisoče in tisoče takih prizivov, ki bodo dne 25. t. m. vsi rešeni. Sodé po dosedanjem postopanju te najviše sodne instance v Avstriji v stvari domovinstva, smemo upati, da bo tudi v tem slučaju vstreženo tolikim in tolikim državljanom.

Mestne volitve v Trstu. — C. kr. namestništvo v Trstu naznanja, da se bodo volitve vršile za 4. razred v mestu dne 14. aprila, za 3. razred dne 17. in 18., za 2. razred dne 22. in za 1. razred dne 25. aprila. Okolica bo volila dne 26. aprila, na nedeljo, od 9. ure do 12. opoldne.

Volitve v celjski okolici. — Te dni so se vršile volitve v celjski okolici v jako lepem redu in so izpadle popolnoma v narodnem smislu. Nemci so sicer pripravljeni na zahrbtnen naskok, ali ko so videli, da jim ne bi ta nič pomagal, so jo klaverno popihali z volišča.

Poštenost laških delavcev. — „Slovenec“ poroča: V nedeljo je odšlo kakih sto delavcev v druge kraje si iskat dela. V Loki so pustili za seboj lepe spomine po gostilnah, prodajalnah, pri rokodelcih in po stanovanjih. Eden izmed njih je na postaji v zadnjem trenutku prišel ob svoj novi klobuk, katerega ni plačal.

Naša vojna eskadra. — Naša vojna eskadra je dospela v Pirej.

Nova vrsta častnikov bode po odloku vojnega ministra nastala v proviantski službi. Tak častniki bodo lahko postali s certifikati oskrbljeni podčastniki v proviantski službi, ako z ugodnim uspehom dovrše v ta namen določeni kurz. Prvi kurz se prične 1. oktobra t. l. in traja do konca meseca julija 1904., tako da bodo v prihodnjem letu imenovani prvi častniki te vrste.

Velika skupščina sv. Cirila in Metoda bo letos, baje v Litiji.

Doktor Potočnjak proti hrvatskemu banu grofu Khuen Heder-varyju. — Hrvatski odvetnik in deželni poslanec dr. Potočnjak bije že delj časa srdit boj proti hrvatskemu banu grofu Khuen Heder-varyju, ki je, kakor je vsem nam znano, največja nesreča za Hrvate. Dr. Potočnjak spisal proti banu že vse polno člankov in je izdal tudi neko brošuro, v kateri je bilo nakopičenih vse polno očitanih pogrbičev, ne da bi ga

prav ostro odprto pismo dr. Potočnjaka, v katerem pozivlje bana, naj bi ga tožil. Med drugim pravi dr. Potočnjak v tem odprtem pismu tudi to le: Priobčil sem spis, s katerim sem pozival bana naj odstopi od svojega mesta, ker je navaden slepar. Spis je bil sicer zaplenjen, ali pri vsem tem, da sem bil na njem podpisan, niso me pozvali na sodnijo. Kasneje sem stavil v deželnem zboru interpelacijo, s katero sem vprašal vlado, ali je obvestila kralja o izidu kazenske pravde, katero je naperil ban proti Juliju Ertlu, ki je imenoval javno bana navadnim sleparjem. Ertl je bil namreč oproščen, ker je dognal dokaz resnice. Na mojo interpelacijo ni bilo odgovora. V pismu omenja nadalje dr. Potočnjak, kako ga ban preganja in kako mu je celo zabranil izvrševati odvetniški posel. Pravi nadalje, da je že večkrat predložil celo to zadevo deželnemu zboru hrvatskemu in tudi kralju samemu. Konečno pa zahteva, da se začne proti njemu preiskava ki naj dokaže, kdo od obeh je nepošten, on ali ban. To odprto pismo dr. Potočnjaka ni bilo zaplenjeno. Ako bi prišlo do kake kazenske obravnave, morala bi se ta vršiti na Reki, ker je bilo pismo na Reki objavljeno.

„Hrvatska“, dosedaj glasilo hrvatske stranke prava, je spremenila svoj dosedanj naslov in nosi naslov „Hrvatsko Pravo“, ki bode z „Obzorom“ glasilo skupne politične organizacije na Hrvatskem.

Velika nesreča na morju. — V bližini Čresa se je dogodila velika nesreča. Na morju je močna sapa prevrnila malo ladijo, v kateri je bilo 13 oseb. Šest oseb je utonilo, sedem se jih je pa rešilo.

Velik štrajk na Nizozemskem. — V nedeljo večer je bil po vsej deželi proglašen splošni štrajk vseh delavcev in železniških uslužbencev nameščenih na prevažanju oseb in blaga.

Radi proglašene štrajka stražijo vojaki vse železniške črte, kolodvore in obrežja, pri katerih pristajajo trgovske ladije. Neki delavec, ki ni vedel o tem, da je proglašen štrajk in ki se na poziv vojaka ni ustavil, je bil od tega poslednjega ranien iz revolverja. Železniška uprava odreja potrebno, da bodo železniški vlaki, ki prihajajo iz inozemstva in odhajajo v inozemstvo, mogli voziti pod varstvom vojakov.

Odvetnik umorjen na sodniji.

— Te dni se vrši v Padovi kazenska obravnava proti 33-letnemu Angelu Turchettiju, ki je nekoga dne umoril na sodniji odvetnika Filipa Rossija. Odvetnik Rossi, kateremu sta bila oče in sin Turchetti na dolgu, osvojil si je potom eksekucije njuno posestvo. Bil pa je vedno pripravljen vrniti to posestvo, ako bi mu poplačali dolg in dotične stroške. Ker pa tega niso storili, prodal je Rossi Turchettijevo posestvo nekemu drugemu, in Turchettijevi bi morali zapustiti hišo ter se podati kam drugam. Ker pa je bilo odvetniku Rossiju znano, da bi Turchettijevi z lepa ne šli iz hiše, hotel je to doseči potom sodnije. V ta namen so bili Turchettijevi pozvani pred sodnijo dne 25. februarja 1902. Dne 18. februarja 1902 pa se je nahajal odvetnik Rossi v sodni daorani in je imel isti dan zagovarjati neko drugo stranko. Ker je pa moral na obravnavo čakati, vsedel se je k mizi ter čital neki časnik. V tem hipu pa pride v sodno dvorano tudi Angel Turchetti in ko zagleda pri mizi Rossija, približa se mu od zadaj ter ga z nožem tako močno na glavi rani, da je Rossi v malih trenutkih vsled dobljene rane umrl.

Narodno gospodarstvo.

Iztrebljanje krone sadnemu drevju.

Jablana, pa tudi češplja, višnja in mlajša hruševa drevesa poganjajo vedno več mladik in vej, kakor jih morejo prerediti.

Umevno je torej, da take slabo rejene veje rodijo manj lep in slabši sad. Kjer jih veliko iz sklade zajema, gredo lačni od mize, pravi pregovor, ki velja tudi tukaj. Da bo drevje rodilo lep sad za prodaj in ne bo veliko izbirk, je potrebno, da se včasih nepotrebno vejevje iz krone poreže. S tem in pa s pravilnim gnojenjem bodo napominane napake odstranjene, med rejencem in rednikom bo nastalo ravnotežje.

Ne sme nam biti žal za tako odžagano zdravo vejo, kajti vse drevo se s tem okrepi, ostale veje dobe več hrane in plodovi na njih se razvijajo veliko lepše in popolneje. Manj odbirka, višja cena in večji dohodki so plačilo za to delo.

Tudi iztrebanje se mora vršiti po pravilih. Pri mlajših, ravnokar vzgojenih klonah in se iztreba, tudi vse mlajše, v

novejšem času iz voditeljice prirasle stranske veje je pustiti, razen nepotrebnih. Pač pa se morajo oni vejni deli, ki rasto od zunaj na znotraj proti sredini, ali od spodnjih vej v zgornje, izrezati brez izjeme. Isto velja tudi za starejše krone. Tudi tukaj odstrani vse naznotraj stegajoče se vejne dele, ki povzročajo v kroni veliko nerednost in zmešnjavo. Dalje je odstraniti vse veje ki se križajo in drgnejo, sicer jih uniči rakova bolezen, in sicer se izreže vselej manj vredna ali neugodno stoječa veja. Tudi vse vodne poganjke ali izrasleke je treba vesino iz krone porezati. Odstraniti se pa morajo ti izrasleki prav globoko z drevesno žago, da ne ostanejo štrklji, ki povzročajo tvoritev novih mladik, kar se pri porabi škarij ali noža vedno dogaja. Iztrebiti se mora nadalje vse suhe in nalomljene veje, kakor tudi stari štrklji; zakaj tak mrtev les slabi drevo in daje škodljivemu mrčesu, zlasti lubdarju in zavrtlačov varno skrivališče. Tako suhljad poreži pri večjih drevesih najprej, ker se šele potem more presoditi, ktere druge veje je še treba odstraniti. Naposled se postrijejo vse bolehave kakor tudi tanjše veje, kjer se nabirajo kepe smole, in pa na tla višee veje.

Ko smo odstranili navedeno napačno stoječe veje, je drevesna krona navadno dovolj iztrebljena.

Ali drevesa, na katerih se tako delo doslej ni še nikdar izvršilo, kakor tudi mlada, zelo bujno rastoča drevesa, zlasti nekaterih plemen, imajo še vedno pre-goste veje, tudi nazven rastoče. V takih slučajih izrežemo nekoliko manj vrednih vej iz pregostih mest, da dobe okrog stoječe veje več zraka, svetlobe in hrane.

Ali vsako pravilo ima izjeme. Tako na pr. se ne smejo odstraniti vse navznoter rastoče veje; le debelejšje veje in močnejši poganjki, na katerih je videti da bodo še daleč navznoter rasli in zmešnjavo delali, se odstrižejo. Nikakor pa se ne sme porezati krajši rodni les z mnogimi cvetnimi popi, tudi če stoji navznoter, kakor se to večkrat dogaja; ta rodni les samo skrajšaj in razredči, če je predolg in se prepleta. Istotako smo včasih primorani, pustiti križajoče in drgajoče se veje, če bi drugače nastale prevelike praznine. V takem slučaju se napaki drgnjenja odpomore da se na ono mesto med veje porine majhna, trdna blazina iz slame ali mahu. Iz istega vzroka pustimo včasih, da izraslek iz debela naprej rase, če je na onem mestu treba zapreti po snegu ali viharju nastalo praznino. Iz takih izraslekov nastale veje so pozneje prav tako rodovitne kakor druge veje.

Prav skrbno in vestno moramo snažiti posebno drevesa boljših sadnih plemen, da dobimo lepo sadje za prodaj.

Isto velja tudi za češplje, da dosežemo redne doneske in debelejši sad. Pri hrúškah pa je izrezovanje v toliki meri nepotrebno, ker hrúšova drevesa narejajo itak redkejšje krone.

Tudi na velikih češnjevih, slivovih, breskovih in marelčnih drevesih odstranimo le najprej obilnejši in suhi les. To velja tudi o drevju za možno sadje, ker tukaj nam je le za obilen pridelek.

Tudi orehe je treba le malo trebiti in le, kadar imajo listje, se zlasti odstrani suhi les.

Iztreblja naj se večkrat, vsaj vsako četrto leto. Da se pa v velikih sadovnjakih to zamudno in obsežno delo laže zmaguje, je priporočljivo, sadonosnik razdeliti na tri dele in vsako leto iztrebiti le en del; četrto leto se začne zopet s prvima deloma.

Čeprav se sme sadno drevje iztrebljati, če nima sadja, tudi v poznem poletju, je vendar pravi čas za to delo pozna jesen in prvi čas pomladi do pogajanja popkov. Celo po zimi, če ni prehud mraz in so drevesa brez snega in nemokra, da se lahko pleza po njih, se more drevje iztrebljati brez škode.

C. Grössbauer v „Gosp. Glasniku“.

Zahvala.

O priliki smrti svoje soproge, ki je bila komaj pet let zavarovana pri sl. zavarovalnici za življenje „Janus“ na Dunaju, izplačala mi je ista zavarovano glavnico 2000 kron z obrestmi vred, tako hitro in točno, da me veže dolžnost se javno zahvaliti ter to zavarovalnico vsakemu priporočati.

V Gorici, 9. aprila 1903.

Janez Jonke.

ulica št. 8.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznico
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Ant. Jerkič,
fotograf.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Prošiva zahtevati listke!

Gorica, pred nadškofijo hiš. štev. 11.

Eno krome nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove **amerikanske blagajne**, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Pri svetem Antonu Padovanskem

Trst, Via Mada vecchia št. 2 (za mestno hišo)

Z odličnim spoštovanjem

Edino zastopstvo

V zalogi imamo tudi

BURSKA DVOKOLESA

angleške „Helikal Premier“, in „Regent“.

Cena je od 180 K naprej.

Za obilno naročbo se priporočata sl. občinstvu udana

Saunig & Dekleva,
ulica Municipio št. 1.

Ravno došle

so zadnje novosti raznega krojnega blaga za spomladansko in letno sezono kakor: Volne, perkal, Oksfort, Batist, satin, Zefir, svilo za prati, Tennis, Pique bele in barvane. — Moška suknja po vsaki ceni in veliki izbiri. — Nadalje ima bogato zalogo platna, Chiffona in prtenine, hlacvine, volnene odeje, kovtrov, bombaževine, žepnih rut, robcev, ovratnikov, naprsnikov in raznih drobnin.

Na zahtevo stranke pošiljajo se uzorci poštne prosti hitro in točno.

Q Jakob Miklus,

trgovca z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti

v Pevmi,

za Sošk. mostom, p. Gorica,
priporoča p. n. občinstvu svojo
bogato zalogo, zagotavlja naj-
hitrejšo postrežbo in jako nizke
cene.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,
briskih, dal-
matinskih in
istarskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnicah na vse kraje avstro-egrske monarhije v sedmih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Poštna pošta.

00000000000000000000000000000000

„Centralna posojilnica“

v Gorici,

Uradne ure so vsak delavnik od 8—12.
ure zjutraj in ob ponedeljkih in četrtnih
tudi popoldne od 2—4 v ulici Vetturini 9.

Krojaška mojstra
Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. Jernej a Kopača

izdelujeta
vsakovrstne obleke za moške
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini za obilna naročila.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar ,

Semeniška ulica št. 6,
ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov

ter toči v svoji krēmi
pristna domača vina
in postreže tudi z jako ukusnimi
jedili.

**„Krojaška ❖❖
❖❖❖zadruga“**
Gorica,
Gospodska ulica št. 7.